Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2021. gada 25. martā *

[Teksts labots ar 2021. gada 3. septembra rīkojumu]

Apelācija – Konkurence – Aizliegtas vienošanās – Farmaceitiskie produkti – Antidepresantu (citaloprams) tirgus – Nolīgumi par izlīgumu strīdos attiecībā uz paņēmiena patentiem, kuri ir noslēgti starp oriģinālo zāļu ražotāju, kas ir šo patentu īpašnieks, un ģenērisko zāļu ražotājiem – LESD 101. pants – Potenciāla konkurence – Konkurences ierobežojums mērķa dēļ – Kvalifikācija – Naudas soda apmēra aprēķināšana – Pārkāpumā tieši vai netieši iesaistītie pārdošanas apjomi

Lietā C-591/16 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2016. gada 18. novembrī iesniedza

H. Lundbeck A/S, Valbī [*Valby*] (Dānija),

Lundbeck Ltd, Miltonkīnza [*Milton Keynes*] (Apvienotā Karaliste),

ko sākotnēji pārstāvēja *R. Subiotto*, *QC*, un *T. Kuhn*, *Rechtsanwalt*, vēlāk – *R. Subiotto*, *QC*,

apelācijas sūdzības iesniedzēji,

pārējie lietas dalībnieki:

[ar labojumiem, kas izdarīti ar 2021. gada 3. septembra rīkojumu] **Eiropas Komisija**, ko pārstāv *F. Castilla Contreras* un *T. Vecchi*, pārstāves, kā arī *B. Mongin* un *C. Vollrath*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē,

ko atbalsta –

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja *D. Guðmundsdóttir* un *Z. Lavery*, pārstāves, kā arī *D. Robertson*, pārstāvis, kam palīdz *J. Turner*, *QC*, un *J. Holmes*, *QC*, kā arī *M. Demetriou*, *QC*, un *T. Sebastian*, *barrister*, vēlāk – *D. Guðmundsdóttir*, pārstāve, kam palīdz *J. Turner*, *QC*, un *J. Holmes*, *QC*, kā arī *M. Demetriou*, *QC*, un *T. Sebastian*, *barrister*,

persona, kas iestājusies lietā apelācijas tiesvedībā,

* Tiesvedības valoda – angļu.

European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), Ženēva (Šveice), ko pārstāv *F. Carlin*, *barrister*, un *N. Niejahr*, *Rechtsanwältin*,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē,

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*] (referents), S. Rodins [*S. Rodin*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*],

ģenerāladvokāte: J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāri: M. Aleksejevs [*M. Aleksejev*], nodaļas vadītājs, un S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 24. janvāra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus 2020. gada 4. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar apelācijas sūdzību *H. Lundbeck A/S* un *Lundbeck Ltd* lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2016. gada 8. septembra spriedumu *Lundbeck*/Komisija (T-472/13, turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums", EU:T:2016:449), ar ko ir tikusi noraidīta to prasība, pirmkārt, daļēji atcelt Eiropas Komisijas Lēmumu C(2013) 3803 *final* (2013. gada 19. jūnijs) par procedūru saskaņā ar [LESD] 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu (lieta AT/39226 – *Lundbeck*; turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums") un, otrkārt, samazināt tiem ar šo lēmumu noteikto naudas sodu apmēru.

Atbilstošās tiesību normas

Regula (EK) Nr. 1/2003

2 Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 (2002. gada 16. decembris) par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101. un 102.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 23. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts:

"Komisija ar lēmumu var uzlikt soda naudas [naudas sodus] uzņēmumiem un uzņēmumu apvienībām, ja tās tīši vai nolaidības dēļ:

a) pārkāpj [LESD 101. vai 102.] pantu [..]."

2006. gada Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai

3 Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas (EK) Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.; turpmāk tekstā – "2006. gada Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai"), 6., 13. un 22. punktā ir noteikts:

"6. [..] pārkāpumā iesaistīto preču vai pakalpojumu pārdošanas apjomu saistībā ar [pārkāpuma] izdarīšanas ilgumu uzskata par piemērotu kompensācijas vērtību, kur parādās gan pārkāpuma ekonomiskais nozīmīgums, gan katra pārkāpumā iesaistītā uzņēmuma vainas īpatsvars. Šie rādītāji sniedz labu priekšstatu par naudas soda mērogu, un tos nevajadzētu uzskatīt tikai par automatizētas un aritmētiskas aprēķinu metodes pamatu.

[..]

13. Lai noteiktu naudas soda pamatsummu, Komisija izmanto pārkāpumā tieši vai netieši iesaistīto uzņēmuma preču vai pakalpojumu pārdošanas apjomu atbilstošajā [Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ)] teritorijā. Parasti Komisija ņem vērā uzņēmuma pārdošanas rādītājus tā pēdējā pilnā gada laikā, kad uzņēmums bijis iesaistīts pārkāpumā (turpmāk tekstā – "pārdošanas apjoms").

[..]

22. Lai izlemtu, vai konkrētajā gadījumā pārdošanas apjoma daļai jāatrodas minētā diapazona sākumā vai beigās, Komisija ņem vērā vairākus faktorus, piemēram, pārkāpuma veidu, visu attiecīgo dalībnieku kopējo tirgus daļu, pārkāpuma izdarīšanas ģeogrāfisko teritoriju un to, vai pārkāpums jau ir īstenots vai vēl ne."

2014. gada Pamatnostādnes par tehnoloģijas nodošanas nolīgumiem

4 Pamatnostādņu par [LESD] 101. panta piemērošanu tehnoloģiju nodošanas nolīgumiem (OV 2014, C 89, 3. lpp.; turpmāk tekstā – "2014. gada Pamatnostādnes par tehnoloģiju nodošanas nolīgumiem") 29. punkts ir formulēts šādi:

"Principā nolīguma puses neuzskata par konkurentiem, ja tās atrodas vienpusēji vai abpusēji bloķējošā situācijā. Vienpusēji bloķējoša situācija pastāv, ja tehnoloģiju tiesības nevar izmantot, nepārkāpjot derīgas tiesības uz kādu citu tehnoloģiju, vai ja viena puse nevar darboties konkrētajā tirgū komerciāli dzīvotspējīgā veidā, nepārkāpjot derīgas tiesības uz otras puses tehnoloģiju. Tas notiek, piemēram, ja vienas tehnoloģijas tiesības attiecas uz uzlabojumu citām tehnoloģijas tiesībām, un šo uzlabojumu nevar likumīgi izmantot bez pamata tehnoloģiju tiesību licences. Abpusēji bloķējoša situācija pastāv, ja nevienu no abām tehnoloģiju tiesībām nevar izmantot, nepārkāpjot derīgas tiesības uz otru tehnoloģiju, vai, ja neviena no pusēm nevar darboties konkrētajā tirgū komerciāli dzīvotspējīgā veidā, nepārkāpjot derīgas tiesības uz otras puses tehnoloģiju, un ja tādējādi pusēm vienai no otras jāiegūst licence vai jāatsakās no savām tiesībām. Tomēr praksē ir gadījumi, kad nav skaidrs, vai konkrētas tehnoloģiju tiesības ir derīgas un ir pārkāptas."

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

5 Šī apelācijas sūdzība iekļaujas sešu saistītu apelācijas sūdzību kopumā, kas ir vērstas pret sešiem Vispārējās tiesas spriedumiem, kuri tika pasludināti, izskatot prasības atcelt apstrīdēto lēmumu, proti, papildus šai apelācijas sūdzībai ir iesniegta apelācijas sūdzība lietā C-586/16 P (*Sun Pharmaceutical Industries* un *Ranbaxy (UK)*/Komisija) par 2016. gada 8. septembra spriedumu *Sun Pharmaceutical Industries* un *Ranbaxy (UK)*/Komisija (T-460/13, nav publicēts, EU:T:2016:453), apelācijas sūdzība lietā C-588/16 P (*Generics (UK)*/Komisija) par 2016. gada 8. septembra spriedumu *Generics (UK)*/Komisija (T-469/13, nav publicēts, EU:T:2016:454), apelācijas sūdzība lietā C-601/16 P (*Arrow Group* un *Arrow Generics*/Komisija) par 2016. gada 8. septembra spriedumu *Arrow Group* un *Arrow Generics*/Komisija (T-467/13, nav publicēts, EU:T:2016:450), apelācijas sūdzība lietā C-611/16 P (*Xellia Pharmaceuticals* un *Alpharma* /Komisija) par 2016. gada 8. septembra spriedumu *Xellia Pharmaceuticals* un *Alpharma* /Komisija (T-471/13, nav publicēts, EU:T:2016:460) un apelācijas sūdzība lietā C-614/16 P (*Merck*/Komisija) par 2016. gada 8. septembra spriedumu *Merck*/Komisija (T-470/13, nav publicēts, EU:T:2016:452).

6 Tiesvedības priekšvēsture pārsūdzētā sprieduma 1.–75. punktā ir izklāstīta šādi:

"I – Sabiedrības, uz kurām attiecas šī lieta

1 *H. Lundbeck A/S* [..] ir saskaņā ar Dānijas tiesībām dibināta sabiedrība, kas kontrolē sabiedrību grupu, kurā tostarp ietilpst Apvienotajā Karalistē reģistrētā *Lundbeck Ltd* un kura specializējas farmaceitisko produktu, kas paredzēti pataloģiju, kuras skar centrālo nervu sistēmu, tostarp depresijas, ārstēšanai, izpētē, izstrādē, ražošanā, mārketingā, pārdošanā un izplatīšanā.

2 [*H. Lundbeck*] ir oriģinālo zāļu uzņēmums, proti, uzņēmums, kurš savu darbību koncentrē uz jaunu zāļu izpēti un to tirdzniecību.

3 *Merck KGaA* ir saskaņā ar Vācijas tiesībām dibināta sabiedrība, kas specializējusies farmācijas nozarē un kam brīdī, kad tika noslēgti attiecīgie nolīgumi, netieši, ar *Merck Generics Holding GmbH* grupas starpniecību, pilnībā piederēja tās meitasuzņēmums *Generics UK Ltd* (turpmāk tekstā – "*GUK*"), kas atbildīgs par ģenērisko farmaceitisko produktu izstrādi un tirdzniecību Apvienotajā Karalistē.

4 [..] Komisija ir uzskatījusi, ka atbilstošo faktu norises laikā *Merck* un *GUK* konkurences tiesību izpratnē ir bijuši uzskatāmi par vienu uzņēmumu (turpmāk tekstā – "*Merck (GUK)*").

5 *Arrow Group A/S*, kas 2003. gada augustā tika pārdēvēts par *Arrow Group ApS* (turpmāk tekstā neizšķirot – "*Arrow Group*"), ir saskaņā ar Dānijas tiesībām dibināta sabiedrība, kas pārvalda vairākās dalībvalstīs darbojošos sabiedrību grupu, kura kopš 2001. gada nodarbojas ar ģenērisko zāļu izstrādi un pārdošanu.

6 *Arrow Generics Ltd* ir saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesībām dibināta sabiedrība, kura ir *Arrow Group* meitasuzņēmums, kas tam piederēja vispirms pilnībā un pēc tam – kopš 2002. gada februāra – 76 % apmērā.

7 *Resolution Chemicals Ltd* ir saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesībām dibināta sabiedrība, kura specializējusies aktīvo farmaceitisko vielu (turpmāk tekstā – "AFV"), kas paredzētas ģenēriskajām zālēm, ražošanā. Līdz 2009. gada septembrim to kontrolēja *Arrow Group*.

8 Komisija ir uzskatījusi, ka *Arrow Group*, *Arrow Generics* un *Resolution Chemicals* atbilstošo faktu norises laikā veidoja vienu uzņēmumu (turpmāk tekstā – "*Arrow*").

9 *Alpharma Inc.* bija sabiedrība, kas dibināta saskaņā ar ASV tiesībām un kas pasaules mērogā darbojās farmācijas nozarē, it īpaši saistībā ar ģenēriskajām zālēm. Līdz 2008. gada decembrim to kontrolēja Norvēģijas sabiedrība *A.L. Industrier AS*. Pēc tam to iegādājās Apvienotās Karalistes farmācijas uzņēmums, kuru savukārt iegādājās ASV farmācijas uzņēmums. Šo reorganizāciju gaitā *Alpharma Inc.* vispirms 2010. gada aprīlī kļuva par *Alpharma LLC* un vēlāk, 2013. gada 15. aprīlī, – par *Zoetis Products LLC*.

10 *Alpharma ApS* bija sabiedrība, kas dibināta saskaņā ar Dānijas tiesībām un ko netieši pilnībā kontrolēja *Alpharma Inc.* Tai bija vairāki meitasuzņēmumi (EEZ). Pēc vairākām reorganizācijām 2008. gada 31. martā *Alpharma ApS* kļuva par *Axellia Pharmaceuticals ApS*, kas 2010. gadā pārdēvēta par *Xellia Pharmaceuticals ApS* [..].

11 Komisija ir uzskatījusi, ka *Alpharma Inc.*, *A.L. Industrier AS* un *Alpharma ApS* atbilstošo faktu norises laikā veidoja vienu uzņēmumu (turpmāk tekstā – "*Alpharma*").

12 *Ranbaxy Laboratories Ltd* ir sabiedrība, kas dibināta saskaņā ar Indijas tiesībām un kas specializējusies AFV, kā arī ģenērisko zāļu izstrādē un ražošanā.

13 *Ranbaxy (UK) Ltd* ir saskaņā ar Anglijas tiesībām dibināta sabiedrība, kura ir *Ranbaxy Laboratories* meitasuzņēmums un kura ir atbildīga par iepriekš minētās sabiedrības produktu pārdošanu Apvienotajā Karalistē.

14 Komisija uzskata, ka *Ranbaxy Laboratories* un *Ranbaxy (UK)* atbilstošo faktu norises laikā veidoja vienu uzņēmumu (turpmāk tekstā – "*Ranbaxy*").

II – Attiecīgais produkts un ar to saistītie patenti

15 Produkts, uz kuru attiecas šī lieta, ir antidepresants, kas satur AFV ar nosaukumu citaloprams.

16 1977. gadā [*H. Lundbeck*] Dānijā iesniedza patenta pieteikumu attiecībā uz AFV citalopramu, kā arī attiecībā uz diviem paņēmieniem – alkilēšanu un cianēšanu, ko izmanto minētās AFV ražošanā. Patenti attiecībā uz šo AFV un abiem paņēmieniem (turpmāk tekstā – ["*Lundbeck* sākotnējie patenti"]) laikā no 1977. līdz 1985. gadam tika izsniegti Dānijā un vairākās Rietumeiropas valstīs.

17 Attiecībā uz [EEZ] aizsardzības, kas izriet no [*Lundbeck*] sākotnējiem patentiem, kā arī attiecīgā gadījumā no papildu aizsardzības sertifikātiem [..], kas paredzēti Padomes 1992. gada 18. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1768/92 par papildu aizsardzības sertifikāta izstrādi zālēm (OV [1992,] L 182, 1. lpp.), termiņš beidzās laikā no 1994. gada (Vācijā) līdz 2003. gadam (Austrijā). Konkrēti Apvienotajā Karalistē [*Lundbeck*] sākotnējo patentu termiņš beidzās 2002. gada janvārī.

18 Laika gaitā [*H. Lundbeck*] izstrādāja citus, efektīvākus citaloprama ražošanas paņēmienus, attiecībā uz kuriem tas pieteica un bieži arī saņēma patentus vairākās EEZ valstīs, kā arī Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijā (*WIPO*) un Eiropas Patentu iestādē (EPI) (turpmāk tekstā – "jaunie *Lundbeck* paņēmiena patenti").

19 Konkrēti, pirmkārt, 1998. un 1999. gadā [*H. Lundbeck*] iesniedza EPI divus patenta pieteikumus saistībā ar citaloprama ražošanas paņēmieniem, kuros tiek izmantoti attiecīgi jods un amīds. EPI 2001. gada 19. septembrī izsniedza [*H. Lundbeck*] patentu, kas aizsargā paņēmienu, kurā tiek izmantots amīds [..], un 2003. gada 26. martā – patentu, kas aizsargā paņēmienu, kurā tiek izmantots jods [..].

20 Otrkārt, 2000. gada 13. martā [*H. Lundbeck*] iesniedza Dānijas iestādēm patenta pieteikumu saistībā ar citaloprama ražošanas paņēmienu, kas paredz izmantoto sāļu attīrīšanas metodi, veicot kristalizāciju. Tādi paši pieteikumi tika iesniegti citās EEZ valstīs, kā arī *WIPO* un EPI. [*H. Lundbeck*] 2002. gada pirmajā pusē vairākās dalībvalstīs saņēma patentus, kas aizsargā paņēmienu, kurā tiek izmantota kristalizācija, tostarp 2002. gada 30. janvārī – attiecībā uz Apvienoto Karalisti (turpmāk tekstā – "patents saistībā ar kristalizāciju"). EPI patentu saistībā ar kristalizāciju izsniedza 2002. gada 4. septembrī. Turklāt Nīderlandē 2000. gada 6. novembrī [*H. Lundbeck*] jau bija saņēmis funkcionālo modeli saistībā ar šo paņēmienu [..], proti, sešus gadus derīgu patentu, kas piešķirts, neveicot reālu iepriekšēju pārbaudi.

21 Treškārt, 2001. gada 12. martā [*H. Lundbeck*] iesniedza [Lielbritānijas un Ziemeļīrijas] Apvienotās Karalistes iestādēm patenta pieteikumu saistībā ar citaloprama ražošanas paņēmienu, kas paredz izmantoto sāļu attīrīšanas metodi, veicot plēves destilāciju. 2001. gada 3. oktobrī Apvienotās Karalistes iestādes piešķīra [*H. Lundbeck*] patentu attiecībā uz minēto plēves destilācijas paņēmienu (turpmāk tekstā – "patents saistībā ar plēves destilāciju"). Taču 2004. gada 23. jūnijā šis patents tika atcelts, jo nepastāvēja novitāte attiecībā pret citu [*H. Lundbeck*] patentu. 2002. gada 29. jūnijā [*H. Lundbeck*] saņēma analogu patentu Dānijā.

22 Visbeidzot, 2002. gada beigās vai 2003. gada sākumā [*H. Lundbeck*] paredzēja izlaist jaunu antidepresantu *Cipralex*, kura pamatā būtu AFV ar nosaukumu escitaloprams (vai S-citaloprams). Šīs jaunās zāles bija paredzētas tiem pašiem pacientiem, kurus varētu ārstēt ar [*H. Lundbeck*] patentētajām zālēm *Cipramil*, kuru pamatā ir AFV citaloprams. AFV escitaloprams bija aizsargāts ar patentiem, kuri bija derīgi vismaz līdz 2012. gadam.

III – Strīdīgie nolīgumi

23 2002. gada laikā [*H. Lundbeck*] saistībā ar citalopramu noslēdza sešus nolīgumus (turpmāk tekstā – "strīdīgie nolīgumi") ar četriem uzņēmumiem, kuri darbojas ģenērisko zāļu ražošanas vai pārdošanas jomā, proti, *Merck (GUK)*, *Alpharma*, *Arrow* un *Ranbaxy* (turpmāk tekstā – "ģenērisko [zāļu ražotāji]").

A – Nolīgumi ar Merck (GUK)

24 [*H. Lundbeck*] ar *Merck (GUK)* noslēdza divus nolīgumus.

25 Pirmais nolīgums stājās spēkā 2002. gada 24. janvārī, sākotnēji uz vienu gadu, un tas attiecās tikai uz Apvienotās Karalistes teritoriju (turpmāk tekstā – "*GUK* nolīgums attiecībā uz Apvienoto Karalisti"). To parakstīja [*H. Lundbeck*] meitasuzņēmums Apvienotajā Karalistē, proti, sabiedrība, kas dibināta saskaņā ar Apvienotās Karalistes tiesībām – *Lundbeck Ltd*. Pēc tam šis nolīgums tika pagarināts uz sešiem mēnešiem līdz 2003. gada 31. jūlijam. Vēlāk, pēc *Merck (GUK)* īsas ienākšanas tirgū laikā no 1. līdz 4. augustam, puses 2003. gada 6. augustā parakstīja nolīguma pagarinājumu uz ne vairāk kā sešiem mēnešiem ar iespēju šo darbības

laiku saīsināt, ja [*H. Lundbeck*] neceltu prasību pret citiem ģenērisko [zāļu ražotājiem], kuri censtos ienākt tirgū, vai beidzoties tiesvedībai starp [*H. Lundbeck*] un [vēl vienu ģenērisko zāļu ražotāju] *Lagap Pharmaceuticals Ltd* (turpmāk tekstā – "*Lagap* tiesvedība").

26 Saskaņā ar šo nolīgumu puses it īpaši paredz, ka:

– pastāv risks, ka noteiktas *GUK* paredzētās "Produktu" tirdzniecības, izplatīšanas un pārdošanas darbības varētu būt uzskatāmas par [*H. Lundbeck*] intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem un ka tas varētu izvirzīt prasības saistībā ar šīm darbībām (*GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti 2.1. punkts), un šie "Produkti" *GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti 1.1. punktā ir definēti kā "*GUK* izstrādāti citaloprama produkti izejvielu formā, nefasēti vai tablešu formā, kā ir noteikts pielikumā, kas tiek ražoti saskaņā ar produkta specifikācijām, kuras *GUK* ir norādījis parakstīšanas dienā un kuras ir pievienotas 2. pielikumā";

– ņemot vērā starp pusēm noslēgto nolīgumu, [*H. Lundbeck*] samaksās *GUK* 2 miljonus sterliņu mārciņu (GBP) apmaiņā pret "Produktu" piegādi nolīgumā paredzētajā daudzumā 2002. gada 31. janvārī (*GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti 2.2. punkts);

– turklāt *GUK* ir apņēmies apmaiņā pret papildu GBP 1 miljona maksājumu piegādāt [pielikumā] norādītos "Produktus" 2002. gada 2. aprīlī (*GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti 2.3. punkts);

– atbilstoši *GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti 2.2. un 2.3. punktam veiktie maksājumi un *GUK* veiktā "Produktu" piegāde būs uzskatāmi par pilnīgu un galīgu risinājumu jebkādām prasībām, kādas [*H. Lundbeck*] varētu būt pret *GUK* par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu saistībā ar "Produktiem", kurus *GUK* ir piegādājis līdz šim datumam (*GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti 2.4. punkts);

– [*H. Lundbeck*] apņemas savus "Gala produktus" pārdot *GUK*, un *GUK* apņemas pirkt vienīgi šos "Gala produktus" no [*H. Lundbeck*], lai *GUK* un tā meitasuzņēmumi varētu veikt tālākpārdošanu Apvienotajā Karalistē nolīguma darbības laikā un saskaņā ar tā noteikumiem (*GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti 3.2. punkts), un šie "Gala produkti" nolīguma 1.1. punktā ir definēti kā "produkti, kas satur citalopramu, gala produktu veidā, ko [*H. Lundbeck*] piegādā *GUK* saskaņā ar šo nolīgumu";

– [*H. Lundbeck*] apņemas samaksāt *GUK* GBP 5 miljonus kā garantēto neto peļņu, ar noteikumu, ka *GUK* nolīguma darbības laikā no tā pasūta "Gala produktus" nolīgtajā apjomā (vai mazāku summu, kas aprēķināma proporcionāli veiktajiem pasūtījumiem) (*GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti 6.2. punkts).

27 Pirmajā nolīguma pagarinājumā tostarp bija paredzēts maksājums 400 000 GBP mēnesī par to, ka *GUK* izpilda *GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti 6.2. punktu, un ar to tika grozīta "neto peļņas" definīcija.

28 Otrajā *GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti pagarinājumā tostarp bija paredzēts maksājums 750 000 GBP mēnesī par to, ka *GUK* izpilda nolīguma 6.2. punktu.

29 *GUK* nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti termiņš beidzās 2003. gada 1. novembrī, pēc tam, kad tika panākts izlīgums *Lagap* tiesvedībā. Kopumā visā nolīguma darbības laikā [*H. Lundbeck*] par labu *GUK* ir pārskaitījusi 19,4 miljoniem EUR līdzvērtīgu summu.

30 2002. gada 22. oktobrī [*H. Lundbeck*] un *GUK* noslēdza otro nolīgumu, kas attiecās uz EEZ, izņemot Apvienoto Karalisti (turpmāk tekstā – "*GUK* nolīgums attiecībā uz EEZ"). Šajā nolīgumā bija paredzēts EUR 12 miljonu maksājums par to, ka *GUK* apņēmās EEZ teritorijā (izņemot Apvienoto Karalisti) nepārdot un nepiegādāt farmaceitiskos produktus, kas satur citalopramu, un īstenot visas saprātīgās pūles, lai *Natco Pharma Ltd* [..], kas ir AFV citaloprama, kuru izmanto *Merck (GUK)*, lai tirgotu savu citaloprama ģenērisko versiju [..], ražotājs, nolīguma darbības laikā izbeigtu citaloprama vai produktu, kas satur citalopramu, piegādi EEZ (*GUK* nolīguma attiecībā uz EEZ 1.1. un 1.2. punkts). [*H. Lundbeck*] apņēmās necelt prasības tiesā pret *GUK* ar nosacījumu, ka tas pildīs savas saistības saskaņā ar *GUK* nolīguma attiecībā uz EEZ 1.1. punktu (*GUK* nolīguma attiecībā uz EEZ 1.3. punkts).

31 *GUK* nolīguma attiecībā uz EEZ termiņš beidzās 2003. gada 22. oktobrī. Kopumā saskaņā ar šo nolīgumu [*H. Lundbeck*] par labu *GUK* pārskaitīja 12 miljoniem EUR līdzvērtīgu summu.

B – Nolīgumi ar Arrow

32 [*H. Lundbeck*] ar *Arrow* noslēdza divus nolīgumus.

33 Pirmais no tiem attiecās uz Apvienotās Karalistes teritoriju un tika noslēgts 2002. gada 24. janvārī starp [*H. Lundbeck*], no vienas puses, un *Arrow Generics* un *Resolution Chemicals* (turpmāk tekstā kopā – "*Arrow UK*"), no otras puses (turpmāk tekstā – "*Arrow UK* nolīgums").

34 Sākotnēji *Arrow UK* nolīguma darbības laiks bija līdz 2002. gada 31. decembrim vai arī, ja tas notiktu ātrāk, līdz datumam, kurā par galīgu kļūtu tiesas nolēmums par prasību, kuru [*H. Lundbeck*] vēlējās celt pret *Arrow UK* Apvienotās Karalistes tiesās saistībā ar iespējamu tā patentu pārkāpumu, ko varētu būt izdarījis *Arrow UK* (turpmāk tekstā – "prasība pret *Arrow* par patenta pārkāpumu") (*Arrow UK* nolīguma 4.1. punkts). Vēlāk šis nolīgums divas reizes tika pagarināts, parakstot nolīguma papildinājumus. Pirmais pagarinājums attiecās uz periodu no 2003. gada 1. janvāra līdz 1. martam (*Arrow UK* nolīguma pirmā papildinājuma 3.1. punkts), savukārt otrajā bija paredzēts, ka šā nolīguma termiņš beidzas vai nu 2004. gada 31. janvārī, vai arī septiņas dienas pēc tiesas nolēmuma, ar kuru tiktu izbeigta *Lagap* tiesvedība, parakstīšanas (*Arrow UK* nolīguma otrā papildinājuma 4.1. punkts). Tā kā minētajā tiesvedībā 2003. gada 13. oktobrī tika panākts izlīgums, *Arrow UK* nolīguma termiņš beidzās tā paša gada 20. oktobrī. No tā izriet, ka šā nolīguma kopējais darbības laiks ir bijis no 2002. gada 24. janvāra līdz 2003. gada 20. oktobrim (turpmāk tekstā – "*Arrow UK* nolīguma darbības laiks").

35 Attiecībā uz nolīguma *Arrow UK* saturu ir jānorāda, ka:

– šā nolīguma preambulas (turpmāk tekstā – "*Arrow UK* preambula") pirmajā apsvērumā ir atsauce it īpaši uz faktu, ka [*H. Lundbeck*] ir [patenta] saistībā ar kristalizāciju un [patenta] saistībā ar plēves destilāciju īpašnieks;

– *Arrow UK* preambulas ceturtajā apsvērumā ir precizēts, ka "*Arrow* [*UK*] ir ieguvis trešās personas izsniegtu licenci, lai Apvienotajā Karalistē varētu importēt citalopramu, kuru nav izgatavojis [*H. Lundbeck*] vai [kas nav izgatavots] ar [*H. Lundbeck*] atļauju ("minētais

Citaloprams" – lai izvairītos no jebkādām neskaidrībām, šāda definīcija ietver vienīgi Citalopramu, kas paredzēts mārketingam un pārdošanai Apvienotajā Karalistē, un neietver to, kas paredzēts mārketingam un pārdošanai citās valstīs)";

– *Arrow UK* preambulas sestajā apsvērumā ir norādīts, ka [*H. Lundbeck*] "minētajam Citalopramam" ir veicis laboratorijas testus, kuri tam ir devuši būtiskus iemeslus uzskatīt, ka ar to tiek pārkāpti tostarp patenti, kas minēti iepriekš pirmajā ievilkumā;

– *Arrow UK* preambulas septītajā apsvērumā ir norādīts, ka *Arrow UK* neatzīst, ka būtu pārkāpis šos patentus, nedz arī, ka tie būtu spēkā esoši, taču pieņem to, ka [*H. Lundbeck*] ir šāda pārliecība, ko *Arrow UK* nevar atspēkot ar neapstrīdamiem pierādījumiem;

– *Arrow UK* preambulas astotajā apsvērumā ir atgādināts, ka [*H. Lundbeck*] ir draudējis pieprasīt izdot rīkojumu par pagaidu aizliegumu un ka tam ir nolūks celt pret *Arrow* prasību par patenta pārkāpumu;

– šā nolīguma 1.1. punktā ir paredzēts, ka "*Arrow* [*UK*] savā vārdā un visu ar to asociēto un saistīto vienību vārdā apņemas [*Arrow UK* nolīguma darbības laikā] Apvienotās Karalistes teritorijā neražot, nenodot, nepiedāvāt nodot, nelietot vai pēc otrā piegādes datuma neimportēt vai nesaglabāt nodošanai vai citiem mērķiem 1) ["]minēto Citalopramu["] vai 2) jebkuru citu citalopramu, ar kuru, [*H. Lundbeck*] skatījumā, tiek pārkāptas tā [intelektuālā] īpašuma tiesības, un, lai ļautu [*H. Lundbeck*] noteikt, vai pastāv vai nepastāv pārkāpums, [*Arrow UK* nolīguma darbības laikā] nodrošināt tam pietiekami daudz paraugu analīzēm vismaz vienu mēnesi pirms jebkādas ražošanas, importēšanas, pārdošanas vai piedāvāšanas pārdošanai, ko *Arrow* [*UK*] gatavotos veikt, gaidot galīgo nepārsūdzamo nolēmumu [saistībā ar prasību pret *Arrow* par patenta pārkāpumu]";

– šā nolīguma 1.2. punktā ir ziņots par *Arrow UK* piekrišanu tam, lai tā saistības, kas minētas *Arrow UK* nolīguma 1.1. punktā, tiktu atkārtotas rīkojumā, kura pieņemšanu [*H. Lundbeck*] pieprasītu kompetentajai Apvienotās Karalistes tiesai;

– šā nolīguma 2.1. punktā ir atgādināts, ka [*H. Lundbeck*] pret *Arrow* cels prasību par patenta pārkāpumu, tiklīdz tas būs iespējams un katrā ziņā ne vēlāk kā 2002. gada 31. martā;

– šā nolīguma 2.2. punktā ir noteikts, ka, ņemot vērā saistības, kas paredzētas *Arrow UK* nolīguma 1.1. punktā, un faktu, ka *Arrow UK* nepieprasīs "cross-undertaking in damages" (summu, kas saskaņā ar Anglijas tiesībām [*H. Lundbeck*] būtu jāiemaksā depozīta veidā tiesā, ja tā saistībā ar prasību pret *Arrow* par patenta pārkāpumu pieprasītu rīkojuma izdošanu), [*H. Lundbeck*] četrās daļās pārskaita *Arrow UK* 5 miljonus GBP, un vēlāk šī summa saskaņā ar *Arrow UK* nolīguma pirmā papildinājuma 2.1. punktu tika palielināta par 450 000 GBP un saskaņā ar šā nolīguma otrā papildinājuma 2.1. un 3. punktu – par 1,35 miljoniem GBP;

– šā nolīguma 2.3. punktā ir noteikts, ka gadījumā, ja galīgajā nolēmumā attiecībā uz prasību pret *Arrow* par patenta pārkāpumu tiktu konstatēts, ka *Arrow UK* nav pārkāpis [*H. Lundbeck*] intelektuālā īpašuma tiesības, šā nolīguma 2.2. punktā paredzētā summa būtu uzskatāma par pilnīgu kompensāciju, kādu *Arrow UK* varētu saņemt no [*H. Lundbeck*] par zaudējumiem, kādi tam būtu radušies to saistību dēļ, kas izriet no *Arrow UK* nolīguma 1.1. punkta;

– nolīguma 3.4. punktā ir paredzēts, ka *Arrow UK* savus "minētā Citaloprama" krājumus piegādā [*H. Lundbeck*] divos posmos, no kuriem pirmajam, kas ietver aptuveni 3,975 miljonus tablešu kārbās, jānotiek vēlākais 2002. gada 6. februārī un otrajam – aptuveni 1,1 miljona nefasētu tablešu apmērā – ne vēlāk kā 2002. gada 15. februārī.

36 Turklāt ir jāprecizē, ka 2002. gada 6. februārī [*H. Lundbeck*] saņēma *Arrow UK* nolīguma 1.2. punktā paredzēto rīkojumu [..].

37 Otrais nolīgums, kas attiecas uz Dānijas teritoriju, starp [*H. Lundbeck*] un *Arrow Group* (turpmāk tekstā – "Dānijas *Arrow* nolīgums") tika noslēgts 2002. gada 3. jūnijā.

38 Dānijas *Arrow* nolīguma darbības laiks bija paredzēts no tā parakstīšanas dienas, proti, 2002. gada 3. jūnija, līdz 2003. gada 1. aprīlim vai arī, ja tas notiktu ātrāk, līdz datumam, kurā par galīgu kļūtu tiesas nolēmums attiecībā uz prasību pret *Arrow* par patenta pārkāpumu. Tā kā šāds nolēmums nav ticis pieņemts, minētais nolīgums bija spēkā no 2002. gada 3. jūnija līdz 2003. gada 1. aprīlim [..].

39 Attiecībā uz Dānijas *Arrow* nolīguma saturu ir jānorāda, ka:

– tā preambulas pirmais, trešais un piektais līdz devītais apsvērums pēc būtības atbilst *Arrow UK* preambulas pirmajam, ceturtajam un sestajam līdz astotajam apsvērumam, precizējot, ka Dānijas *Arrow* nolīguma preambulas devītajā apsvērumā ir atsauce uz rīkojumu, [kas ir paredzēts *Arrow UK* nolīguma 1.2. punktā];

– šā nolīguma 1.1. punktā ir paredzēts, ka "*Arrow* [*Group*] piekrīt atcelt un pārtraukt jebkādu produktu, kuri satur citalopramu, ar ko, [*H. Lundbeck*] skatījumā, tiek pārkāptas tā intelektuālā īpašuma tiesības, importēšanu, izgatavošanu, ražošanu, pārdošanu vai cita veida tirdzniecību [Dānijas] teritorijā [Dānijas *Arrow* nolīguma] darbības laikā";

– šā nolīguma 2.1. punktā ir noteikts: kā kompensāciju par saistībām, kuras uzņemas *Arrow Group*, [*H. Lundbeck*] tai pārskaita summu 500 000 ASV dolāru (USD) apmērā;

– šā nolīguma 2.2. punktā ir noteikts, ka gadījumā, ja galīgajā nolēmumā attiecībā uz prasību pret *Arrow* par patenta pārkāpumu tiktu konstatēts, ka *Arrow Group* nav pārkāpusi [*H. Lundbeck*] intelektuālā īpašuma tiesības, šā nolīguma 2.1. punktā paredzētā summa būtu uzskatāma par pilnīgu kompensāciju, kādu *Arrow Group* varētu saņemt no [*H. Lundbeck*] par zaudējumiem, kādi tai radušies to saistību dēļ, kas izriet no Dānijas *Arrow* nolīguma 1.1. punkta;

– šā nolīguma 3.1. punktā vēl ir piebilsts, ka [*H. Lundbeck*] par 147 000 USD iegādājas *Arrow Group* citaloprama krājumus, ko veido aptuveni 1 miljons tablešu.

C – Nolīgums ar Alpharma

40 2002. gada 22. februārī [*H. Lundbeck*] noslēdza nolīgumu ar *Alpharma* (turpmāk tekstā – "*Alpharma* nolīgums") uz laiku no minētā datuma līdz 2003. gada 30. jūnijam [..].

41 Pirms šā nolīguma noslēgšanas 2002. gada janvārī *Alpharma* no *Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co.* [..] nopirka ģenēriskā citaloprama, kas izstrādāts no AFV citaloprama, kuru ražoja Indijas sabiedrība *Cipla*, izmantojot savus paņēmienus [..], tablešu krājumus un bija pasūtījis vēl.

42 Attiecībā uz *Alpharma* nolīguma preambulu tostarp ir jānorāda, ka:

– pirmajā apsvērumā ir atgādināts, ka "[*H. Lundbeck*] pieder intelektuālā īpašuma tiesības, kas ietver it īpaši patentus attiecībā uz AFV "Citaloprama" (visā nolīguma tekstā ir rakstīts ar lielo burtu "c") ražošanu [..], tostarp [šā nolīguma] A pielikumā [..] minētos patentus";

– otrajā apsvērumā ir norādīts, ka [*H. Lundbeck*] ražo un pārdod "Citalopramu" saturošus farmaceitiskus produktus visās dalībvalstīs, kā arī Norvēģijā un Šveicē, un visas šīs valstis kopā ir definētas kā "Teritorija";

– trešajā un ceturtajā apsvērumā ir minēts fakts, ka *Alpharma* "Teritorijā" ir ražojis vai iegādājies "Citalopramu" saturošus farmaceitiskos produktus un tas ir noticis bez [*H. Lundbeck*] piekrišanas;

– piektajā un sestajā apsvērumā ir norādīts fakts, ka [*H. Lundbeck*] attiecībā uz *Alpharma* produktiem ir veicis laboratorijas testus, kuru rezultāti [*H. Lundbeck*] deva būtisku pamatu uzskatīt, ka ar ražošanas metodēm, kas izmantotas šo produktu izgatavošanā, tiek pārkāptas tā intelektuālā īpašuma tiesības;

– septītajā apsvērumā ir atgādināts, ka 2002. gada 31. janvārī [*H. Lundbeck*] iesniedza prasību Apvienotās Karalistes tiesā (turpmāk tekstā – "prasība pret *Alpharma* par patenta pārkāpumu"), lai panāktu aizliegumu "*Alpharma* pārdot produktus, kas satur Citalopramu, jo ir pārkāptas [*H. Lundbeck*] intelektuālā īpašuma tiesības";

– astotajā apsvērumā ir norādīts, ka *Alpharma* atzīst, ka [*H. Lundbeck*] konstatējumi ir pareizi, un apņemas nelaist tirgū "šādus produktus";

– devītajā un desmitajā apsvērumā ir precizēts, ka [*H. Lundbeck*]:

  – "apņemas pārskaitīt *Alpharma* kompensāciju, lai izvairītos no strīda saistībā ar patentiem", kura iznākums nevar tikt pilnīgi droši paredzēts un kas būtu dārgs un laikietilpīgs;

  – "lai atrisinātu strīdu, apņemas nopirkt no *Alpharma* visu Citalopramu saturošo produktu krājumu un izmaksāt tam kompensāciju par šiem produktiem".

43 Attiecībā uz *Alpharma* nolīguma pamattekstu it īpaši ir jānorāda, ka:

– 1.1. punktā ir noteikts, ka *Alpharma* un tā meitasuzņēmumi "atceļ, izbeidz un atturas veikt jebkuru Citalopramu saturošo farmaceitisko produktu importēšanu, [..] ražošanu [..] vai pārdošanu Teritorijā [..] [noteiktā periodā]" un ka [*H. Lundbeck*] atsauc prasību pret *Alpharma* par patenta pārkāpumu;

– tajā pašā punktā ir precizēts, ka tas neattiecas uz escitalopramu;

– 1.2. punktā ir paredzēts, ka "gadījumā, ja tiek pārkāpta kāda no [1.1. punktā] noteiktajām saistībām, vai pēc [*H. Lundbeck*] pieprasījuma *Alpharma* [..] brīvprātīgi piekritīs tam, lai uz to tiktu attiecināts jebkuras Teritorijā esošas valsts jebkuras kompetentās tiesas izdotais rīkojums par pagaidu aizliegumu", un ka [*H. Lundbeck*] šādu rīkojumu varēs saņemt, nesniedzot nekādu garantiju;

– 1.3. punktā ir precizēts: kā kompensāciju par saistībām, kas paredzētas šajā nolīgumā, un lai izvairītos no tiesvedības izmaksām un ilguma, [*H. Lundbeck*] maksā *Alpharma* 12 miljonus USD, no kuriem 11 miljoni par "Citalopramu" saturošajiem produktiem, ko izmaksā trīs daļās pa 4 miljoniem, attiecīgi 2002. gada 31. martā, 2002. gada 31. decembrī un 2003. gada 30. jūnijā;

– 2.2. punktā ir noteikts, ka vēlākais līdz 2002. gada 31. martam *Alpharma* ir jāpiegādā [*H. Lundbeck*] visi produktu, kas satur "Citalopramu", krājumi, kas tā rīcībā ir šajā datumā, proti, 9,4 miljoni tablešu, kuri jau bija tā īpašumā laikā, kad tika noslēgts *Alpharma* nolīgums, un 16 miljoni tablešu, kurus tas pasūtīja.

44 [*Alpharma* nolīguma] A pielikumā ir ietverts to 28 pieteikumu par intelektuālā īpašuma tiesībām saraksts, kurus [*H. Lundbeck*] iesniedza pirms [šī nolīguma] parakstīšanas un no kuriem deviņi minētajā datumā jau bija apmierināti. Šīs intelektuālā īpašuma tiesības attiecās uz AFV citaloprama ražošanas paņēmieniem, uz kuriem attiecas [patents] saistībā ar kristalizāciju un [patents saistībā ar] plēves destilāciju.

45 Turklāt ir jāprecizē, ka 2002. gada 2. maijā kāda Apvienotās Karalistes tiesa izdeva piekrišanas rīkojumu, kurā ir paredzēts, ka prasības pret *Alpharma* par patenta pārkāpumu tiesvedība ir apturēta, jo ir noslēgts nolīgums starp [*H. Lundbeck*] un tostarp *Alpharma*, saskaņā ar kuru pēdējais minētais un tā meitasuzņēmumi "atcels, izbeigs un atturēsies jebkādā veidā importēt, [..] ražot [..] vai pārdot [dalībvalstīs], Norvēģijā un Šveicē ("Attiecīgās teritorijas") farmaceitiskos produktus, kuri satur citalopramu, kas izgatavots, izmantojot paņēmienus, tiesības uz kuriem ir pieteiktas [patentos saistībā ar kristalizāciju un plēves destilāciju, kurus ir izsniegusi Apvienotā Karaliste,] vai jebkurā citā līdzvērtīgā patentā, kurš ir saņemts vai pieprasīts Attiecīgajās teritorijās līdz 2002. gada 30. jūnijam" [..].

D – Nolīgums ar Ranbaxy

46 [*H. Lundbeck*] nolīgumu ar *Ranbaxy Laboratories* (turpmāk tekstā – "*Ranbaxy* nolīgums") parakstīja 2002. gada 16. jūnijā uz 360 dienām. Saskaņā ar 2003. gada 19. februārī parakstītu papildinājumu (turpmāk tekstā – "*Ranbaxy* papildinājums") šis nolīgums tika pagarināts līdz 2003. gada 31. decembrim. Tādējādi nolīguma kopējais darbības laiks bija no 2002. gada 16. jūnija līdz 2003. gada 31. decembrim [..].

47 Saskaņā ar *Ranbaxy* nolīguma preambulu (turpmāk tekstā – "*Ranbaxy* preambula"):

– *Ranbaxy Laboratories* Indijā iesniedza divus patentu pieteikumus par paņēmieniem attiecībā uz citalopramu un ražoja zāles, kas satur citalopramu, ar mērķi laist tās tirgū, tostarp EEZ (*Ranbaxy* preambulas otrais un trešais apsvērums, kā arī *Ranbaxy* nolīguma A pielikums);

– [*H. Lundbeck*] veica laboratorijas testus attiecībā uz šo citalopramu un secināja, ka ar izmantotajiem paņēmieniem ir pārkāpts patents saistībā ar amīdu un patents saistībā ar jodu, [kas ir minēti pārsūdzētā sprieduma 19. punktā], lai gan pēdējais minētais [patents] vēl nebija piešķirts (skat. [pārsūdzētā sprieduma] 19. punktu), savukārt *Ranbaxy Laboratories* apstrīd, ka šādi pārkāpumi būtu notikuši (*Ranbaxy* preambulas piektais līdz astotais apsvērums);

– [H. Lundbeck] un *Ranbaxy Laboratories* panāca vienošanos, lai izvairītos no strīda saistībā ar patentiem, kas būtu dārgs un laikietilpīgs un kura iznākums varētu nebūt pilnīgi skaidri paredzams (preambulas devītais apsvērums).

48 Saskaņā ar *Ranbaxy* nolīgumu it īpaši ir noteikts šādi:

– "ja vien [*H. Lundbeck*] ievēro nosacījumus un veic [šajā nolīgumā] paredzētos maksājumus, *Ranbaxy Laboratories* nepieprasa nekādas tiesības saistībā ar [šā nolīguma preambulā paredzēto] [p]atenta [p]ieteikumu vai jebkādu *Ranbaxy Laboratories* izmantoto ražošanas metodi un šā nolīguma darbības laikā atceļ, izbeidz un atsakās no farmaceitisko produktu, kuru pamatā tie ir, ražošanas un tirdzniecības, [it īpaši EEZ]" (*Ranbaxy* nolīguma 1.1. punkts un *Ranbaxy* papildinājuma 1.0. punkts);

– "gadījumā, ja netiek pildītas 1.1. punktā paredzētās saistības, vai pēc [*H. Lundbeck*] pieprasījuma" *Ranbaxy Laboratories* un *Ranbaxy (UK)* piekrīt tam, lai uz tiem tiktu attiecināti kompetento valsts tiesu izdotie rīkojumi par pagaidu aizliegumu un lai [*H. Lundbeck*] nebūtu jāiemaksā nekāds garantijas depozīts vai nebūtu jāuzņemas citas saistības kā vien tās, kas izriet no šā nolīguma (*Ranbaxy* nolīguma 1.2. punkts);

– ņemot vērā nolīgumu, kas noslēgts starp pusēm, [*H. Lundbeck*] pa daļām attiecīgajā periodā samaksā *Ranbaxy Laboratoires* 9,5 miljonus USD (*Ranbaxy* nolīguma 1.3. punkts un *Ranbaxy* papildinājuma 2.0. punkts);

– [*H. Lundbeck*] pārdod *Ranbaxy Laboratories* vai *Ranbaxy (UK)* citaloprama tabletes ar 40 % atlaidi no ražotāja (*EXW*) cenas, lai tie to pārdotu Apvienotās Karalistes tirgū (*Ranbaxy* nolīguma 1.3. punkts un B pielikums);

– [*H. Lundbeck*] un *Ranbaxy Laboratories* apņemas necelt prasību viens pret otru, pamatojoties uz jebkuru patentu, kas minēts iepriekš pašā nolīgumā (*Ranbaxy* nolīguma 1.4. punkts).

IV – Komisijas īstenotās darbības farmācijas nozarē un administratīvais process

49 2003. gada oktobrī *Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen* (*KFST*, Dānijas Konkurences un patērētāju aizsardzības iestāde) informēja Komisiju par [strīdīgo] nolīgumu pastāvēšanu.

50 Tā kā lielākā daļa no tiem attiecās uz visu EEZ vai katrā ziņā uz citām dalībvalstīm, ne tikai Dānijas Karalisti, tika nolemts, ka Komisija pārbaudīs to saderīgumu ar konkurences tiesībām, savukārt KFST neturpinās šā jautājuma izskatīšanu.

51 Laikā no 2003. līdz 2006. gadam Komisija [*H. Lundbeck*] un citu uzņēmumu, kuri darbojas farmācijas nozarē, telpās veica pārbaudes [..] Regulas [Nr. 1/2003] 20. panta 4. punkta izpratnē. Tāpat tā nosūtīja [*H. Lundbeck*] un vēl citai sabiedrībai informācijas pieprasījumus minētās regulas 18. panta 2. punkta izpratnē.

52 2008. gada 15. janvārī Komisija saskaņā ar Regulas Nr. 1/2003 17. pantu pieņēma lēmumu par izmeklēšanas uzsākšanu attiecībā uz farmācijas nozari (Lieta COMP/D2/39514). Šā lēmuma vienīgajā pantā bija precizēts, ka veicamā izmeklēšana attiecoties uz cilvēkiem paredzēto inovatīvu un ģenērisku zāļu ieviešanu tirgū.

53 2009. gada 8. jūlijā Komisija pieņēma paziņojumu, kurā bija izklāstīts tās izmeklēšanas ziņojuma attiecībā uz farmācijas nozari kopsavilkums. Šā paziņojuma tehniskajā pielikumā bija iekļauts pilns minētā izmeklēšanas ziņojuma teksts kā Komisijas darba dokuments, kurš pieejams vienīgi angļu valodā.

54 Komisija 2010. gada 7. janvārī uzsāka formālu procedūru attiecībā uz [*H. Lundbeck*].

55 2010. gadā un 2011. gada pirmajā pusgadā Komisija nosūtīja informācijas pieprasījumus [*H. Lundbeck*] un citām sabiedrībām, kuras bija strīdīgo nolīgumu puses.

56 2012. gada 24. jūlijā Komisija uzsāka procedūru attiecībā uz sabiedrībām, kuras bija strīdīgo nolīgumu puses, un nosūtīja tām, kā arī [*H. Lundbeck*] paziņojumu par iebildumiem.

[..]

60 2013. gada 19. jūnijā Komisija pieņēma [apstrīdēto] lēmumu.

V – Apstrīdētais lēmums

61 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir secinājusi, ka strīdīgie nolīgumi ir uzskatāmi par konkurences ierobežojumiem mērķa dēļ LESD 101. panta 1. punkta un [1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.)] 53. panta 1. punkta izpratnē (apstrīdētā lēmuma 1. panta 1. punkts).

62 Abi nolīgumi, kas noslēgti starp *Merck (GUK)* un [*H. Lundbeck*], ir tikuši uzskatīti par tādiem, kas veido vienotu un turpinātu pārkāpumu, kas ilga no 2002. gada 24. janvāra līdz 2003. gada 1. novembrim.

63 Kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 824. un 874. apsvērumā sniegtā kopsavilkuma, Komisija ir balstījusies tostarp uz šādiem elementiem:

– nolīgumu noslēgšanas laikā [*H. Lundbeck*] un *Merck (GUK)* bija vismaz potenciāli konkurenti Apvienotajā Karalistē un EEZ un faktiski konkurenti Apvienotajā Karalistē pirms nolīguma attiecībā uz Apvienoto Karalisti otrās pagarināšanas;

– [*H. Lundbeck*] saskaņā ar šiem nolīgumiem pārskaitīja par labu *Merck (GUK)* ievērojamus līdzekļus;

– šis līdzekļu pārskaitījums ir bijis saistīts ar to, ka *Merck (GUK)* piekrita minētajos nolīgumos noteiktajiem ierobežojumiem ienākšanai tirgū, it īpaši ar tā apņemšanos Apvienotajā

Karalistē un EEZ attiecīgajā šo nolīgumu darbības laikā nepārdot [*Natco Pharma* ražoto AFV citalopramu] vai jebkuru citu ģenērisko citalopramu;

– šis līdzekļu pārskaitījums aptuveni atbilda peļņai, kādu *Merck (GUK)* cerēja gūt, ja tas sekmīgi ienāktu tirgū;

– [*H. Lundbeck*] nebūtu varējis šādus ierobežojumus panākt, atsaucoties uz saviem paņēmiena patentiem, ņemot vērā, ka saistības, kādas bija noteiktas *Merck (GUK)* saskaņā ar šiem nolīgumiem, pārsniedza tiesības, kuras ir piešķirtas paņēmiena patentu īpašniekiem;

– šajos nolīgumos nebija paredzēta nekāda [*H. Lundbeck*] apņemšanās atturēties no prasības par patenta pārkāpumu celšanas pret *Merck (GUK)* gadījumā, ja pēdējais minētais pēc šo nolīgumu termiņa beigām ienāktu tirgū ar ģenērisko citalopramu.

64 Abi nolīgumi, kas noslēgti starp *Arrow* un [*H. Lundbeck*], tika uzskatīti par vienotu un turpinātu pārkāpumu, kas ilga no 2002. gada 24. janvāra līdz 2003. gada 20. oktobrim.

65 Kā tas izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 962. un 1013. apsvērumā sniegtā kopsavilkuma attiecīgi par *Arrow UK* nolīgumu un Dānijas *Arrow* nolīgumu, Komisija tostarp balstījās uz šādiem elementiem:

– šo nolīgumu noslēgšanas brīdī [*H. Lundbeck*] un *Arrow* Apvienotajā Karalistē un Dānijā bija vismaz potenciāli konkurenti;

– [*H. Lundbeck*] saskaņā ar šiem nolīgumiem pārskaitīja *Arrow* ievērojamus līdzekļus;

– šis līdzekļu pārskaitījums bija saistīts ar to, ka *Arrow* šo nolīgumu attiecīgajā darbības laikā piekrita minētajos nolīgumos ietvertajiem ierobežojumiem tā ienākšanai citaloprama tirgū Apvienotajā Karalistē un Dānijā, it īpaši ar *Arrow* apņemšanos nepārdot ģenērisko citalopramu, ko [*H. Lundbeck*] uzskatīja par tā patentu pārkāpumu;

– šis līdzekļu pārskaitījums pēc būtības atbilda peļņai, kādu *Arrow* būtu varējis saņemt, ja tas sekmīgi ienāktu tirgū;

– [*H. Lundbeck*] nebūtu varējis šādus ierobežojumus panākt, piemērojot savus jaunos patentus, ņemot vērā, ka saistības, kādas bija noteiktas *Arrow* saskaņā ar šiem nolīgumiem, pārsniedza tiesības, kādas ir piešķirtas paņēmiena patentu īpašniekam;

– šajos nolīgumos nebija paredzēta nekāda [*H. Lundbeck*] apņemšanās atturēties no prasības par patenta pārkāpumu celšanas pret *Arrow* gadījumā, ja pēdējais minētais pēc kāda no šo nolīgumu termiņa beigām ar ģenērisko citalopramu ienāktu Apvienotās Karalistes vai Dānijas tirgū.

66 Attiecībā uz *Alpharma* nolīgumu, kā izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 1087. apsvērumā sniegtā kopsavilkuma, Komisija tostarp ir balstījusies uz šādiem elementiem:

– šī nolīguma noslēgšanas brīdī [*H. Lundbeck*] un *Alpharma* vairākās EEZ valstīs bija vismaz potenciāli konkurenti;

– [*H. Lundbeck*] saskaņā ar šo nolīgumu pārskaitīja *Alpharma* ievērojamus līdzekļus;

– šis līdzekļu pārskaitījums bija saistīts ar to, ka *Alpharma* piekrita nolīgumā noteiktajiem ierobežojumiem savai ienākšanai tirgū, it īpaši ar *Alpharma* apņemšanos attiecīgajā periodā EEZ nepārdot nekādu ģenērisko citalopramu;

– šis līdzekļu pārskaitījums pēc būtības atbilda peļņai, kādu *Alpharma* būtu varējis saņemt, ja tas sekmīgi ienāktu tirgū;

– [*H. Lundbeck*] nebūtu varējis šādus ierobežojumus panākt, piemērojot patentu saistībā ar kristalizāciju un patentu saistībā ar plēves destilāciju, ņemot vērā, ka saistības, kādas bija noteiktas *Alpharma* saskaņā ar šo nolīgumu, pārsniedza tiesības, kādas ir piešķirtas paņēmiena patentu īpašniekam;

– nolīgumā nebija paredzēta nekāda [*H. Lundbeck*] apņemšanās atturēties no prasības par patenta pārkāpumu celšanas pret *Alpharma* gadījumā, ja pēdējais minētais pēc nolīguma termiņa beigām ienāktu tirgū ar ģenērisko citalopramu.

67 Attiecībā uz *Ranbaxy* nolīgumu, kā izriet no apstrīdētā lēmuma preambulas 1174. apsvērumā sniegtā kopsavilkuma, Komisija tostarp ir balstījusies uz šādiem elementiem:

– šā nolīguma noslēgšanas brīdī [*H. Lundbeck*] un *Ranbaxy* EEZ bija vismaz potenciāli konkurenti;

– [*H. Lundbeck*] saskaņā ar šo nolīgumu pārskaitīja *Ranbaxy* ievērojamus līdzekļus;

– šis līdzekļu pārskaitījums bija saistīts ar to, ka *Ranbaxy* piekrita minētajā nolīgumā noteiktajiem ierobežojumiem tā ienākšanai tirgū, it īpaši ar *Ranbaxy* apņemšanos neražot un nepārdot savu citalopramu EEZ attiecīgajā periodā nedz ar savu meitasuzņēmumu, nedz trešo personu starpniecību;

– šis līdzekļu pārskaitījums būtiski pārsniedza peļņu, kādu *Ranbaxy* varētu iegūt, pārdodot līdz tam brīdim saražoto ģenērisko citalopramu;

– [*H. Lundbeck*] nebūtu varējis šādus ierobežojumus panākt, atsaucoties uz saviem paņēmiena patentiem, ņemot vērā, ka saistības, kādas bija noteiktas *Ranbaxy* saskaņā ar šo nolīgumu, pārsniedza tiesības, kuras ir piešķirtas paņēmiena patentu īpašniekam;

– šajos nolīgumos nebija paredzēta nekāda [*H. Lundbeck*] apņemšanās atturēties no prasības par patenta pārkāpumu celšanas pret *Ranbaxy* gadījumā, ja pēdējais minētais pēc [minētā] nolīguma darbības beigām ar ģenērisko citalopramu ienāktu tirgū [..].

68 Komisija visām strīdīgo nolīgumu pusēm noteica arī naudas sodus. Šim nolūkam tā izmantoja [2006. gada Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai [..]. Attiecībā uz [*H. Lundbeck*] Komisija izmantoja vispārīgo metodoloģiju, kas aprakstīta [2006. gada Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai], pamatojoties uz attiecīgā produkta pārdevumu vērtību, ko īstenojis katrs aizliegtās vienošanās dalībnieks (apstrīdētā lēmuma preambulas 1316.–1358. apsvērums). Savukārt attiecībā uz citām strīdīgo nolīgumu pusēm, proti, ģenērisko [zāļu ražotājiem], tā izmantoja iespēju, kas paredzēta minēto pamatnostādņu 37. punktā, proti, atkāpties no šīs metodoloģijas, ņemot vērā lietas īpatnības saistībā ar šīm pusēm (apstrīdētā lēmuma preambulas 1359. apsvērums).

69 Tādējādi attiecībā uz strīdīgo nolīgumu pusēm, kas nav [*H. Lundbeck*], Komisija ir uzskatījusi, ka, lai noteiktu naudas soda pamatsummu un nodrošinātu tam pietiekamu preventīvu iedarbību, ir jāņem vērā summu, kuras [*H. Lundbeck*] tām ir pārskaitījis saskaņā ar šiem nolīgumiem, vērtība, turklāt nenošķirot pārkāpumus atkarībā no to veida vai ģeogrāfiskā tvēruma vai atkarībā no attiecīgo uzņēmumu tirgus daļām – faktor[i], kuri apstrīdētajā lēmumā ir minēti vienīgi pilnīguma labad (apstrīdētā lēmuma preambulas 1361. apsvērums).

70 Savukārt attiecībā uz [*H. Lundbeck*] Komisija ir piemērojusi [2006. gada Pamatnostādnēs naudas soda aprēķināšanai] aprakstīto vispārīgo metodi, pamatojoties uz attiecīgajā tirgū veikto pārdevumu vērtību. Tā kā strīdīgo nolīgumu darbības laikā [*H. Lundbeck*] citaloprama pārdošanas apjomi bija būtiski mazinājušies un tā kā tā neaptvēra vienu pilnu pārskata gadu, Komisija aprēķināja vietējo gada pārdevumu vērtību. Šim nolūkam tā vispirms aprēķināja [*H. Lundbeck*] citaloprama vidējo mēneša pārdevumu vērtību katra strīdīgā nolīguma darbības laikā un pēc tam šo vērtību reizināja ar divpadsmit (apstrīdētā lēmuma preambulas 1326. apsvērums un 2215. zemsvītras piezīme).

71 Turklāt, tā kā seši strīdīgie nolīgumi ir tikuši uzskatīti par tādiem, kas veido četrus atsevišķus pārkāpumus, ciktāl divi nolīgumi starp [*H. Lundbeck*] un *Merck (GUK)* tāpat kā divi nolīgumi starp [*H. Lundbeck*] un *Arrow* veidoja vienu vienotu un turpinātu pārkāpumu, Komisija [*H. Lundbeck*] uzlika četrus atsevišķus naudas sodus. Lai netiktu noteikts nesamērīgs naudas sods, Komisija, ņemot vērā apstākļus šajā gadījumā, tomēr piemēroja mazinošu korekcijas koeficientu, pamatojoties uz metodi, saskaņā ar kuru tiek ņemta vērā dažādo pārkāpumu ģeogrāfiskā un hronoloģiskā pārklāšanās (apstrīdētā lēmuma preambulas 1329. apsvērums). Piemērojot šo metodi, par katru pārkāpumu, saistībā ar kuru tika konstatēta pārklāšanās, tika piemērots 15 % samazinājums (apstrīdētā lēmuma 2218. zemsvītras piezīme).

72 Ņemot vērā konstatēto pārkāpumu smagumu, ko Komisija kvalificēja kā "smagus", jo [strīdīgo nolīgumu] dēļ notika izslēgšana no tirgus, apstākli, ka [*H. Lundbeck*] ieguva lielu ar šiem pārkāpumiem saistīto produktu tirgus daļu, faktu, ka strīdīgajiem nolīgumiem bija ļoti plašs ģeogrāfiskais tvērums, un to, ka visi šie nolīgumi tika īstenoti, Komisija uzskatīja, ka piemērojamajai pārdevumu vērtības proporcionālajai daļai attiecībā uz pārkāpumiem, kuri ģeogrāfiski aptvēra visu EEZ, ir jābūt 11 %, bet attiecībā uz pārējiem – 10 % (apstrīdētā lēmuma preambulas 1331. un 1332. apsvērums).

73 Komisija šai summai piemēroja reizināšanas koeficientu, lai tiktu ņemts vērā pārkāpumu ilgums (apstrīdētā lēmuma preambulas 1334.–1337. apsvērums), un papildu summu 10 % apmērā par pirmo izdarīto pārkāpumu, proti, saistībā ar nolīgumiem, kas noslēgti ar *Arrow*, piemērojot [2006. gada Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai] 25. [punktu], lai nodrošinātu, ka naudas sodiem, kas piemēroti [*H. Lundbeck* un *Lundbeck Ltd*], ir pietiekama preventīva iedarbība (apstrīdētā lēmuma preambulas 1340. apsvērums).

74 Ņemot vērā izmeklēšanas kopējo ilgumu, Komisija tomēr piemēroja 10 % samazinājumu naudas soda summām, kas noteiktas visiem [apstrīdētā] lēmuma adresātiem (apstrīdētā lēmuma preambulas 1349. un 1380. apsvērums).

75 Pamatojoties uz šiem apsvērumiem un ņemot vērā faktu, ka *GUK* nolīgumu attiecībā uz Apvienoto Karalisti parakstīja *Lundbeck Ltd*, Komisija uzlika [*H. Lundbeck*] kopējo naudas sodu 93 766 000 EUR apmērā, no kuriem 5 306 000 EUR solidāri ar *Lundbeck Ltd*, ko veido turpmāk minētās summas (apstrīdētā lēmuma preambulas 1238. un 1358. apsvērums un 2. pants):

– 19 893 000 EUR par nolīgumiem, kas noslēgti ar *Merck (GUK)*, no kuriem 5 306 000 EUR solidāri ar *Lundbeck Ltd*;

– 12 951 000 EUR par nolīgumiem, kas noslēgti ar *Arrow*;

– 31 968 000 EUR par nolīgumu, kas noslēgts ar *Alpharma*;

– 28 954 000 EUR par nolīgumu, kas noslēgts ar *Ranbaxy*."

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

7 Ar dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2013. gada 30. augustā, *H. Lundbeck* un *Lundbeck Ltd* (turpmāk tekstā kopā – "*Lundbeck*") cēla prasību daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu un samazināt naudas sodus, kurus tiem ir noteikusi Komisija.

8 Prasības pamatojumam *Lundbeck* izvirzīja desmit pamatus, no kuriem tikai pirmā līdz sestā, devītā un desmitā pamata noraidījums tiek apstrīdēts šajā apelācijas sūdzībā. Ar pirmo pamatu *Lundbeck* apstrīdēja apstrīdētajā lēmumā ietverto apgalvojumu, ka strīdīgo nolīgumu noslēgšanas lakā ģenērisko zāļu ražotāji un *Lundbeck* bija vismaz potenciāli konkurenti. Otrais līdz sestais pamats būtībā attiecās uz LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumu, jo Komisija strīdīgos nolīgumus esot kvalificējusi kā "konkurences ierobežojumu mērķa dēļ". Ar devīto un desmito pamatu *Lundbeck* apstrīdēja, pakārtoti, naudas sodu noteikšanu tam un, pakārtoti iepriekšējam, šo naudas sodu apmēra aprēķinu.

9 Ar pārsūdzēto spriedumu Vispārējā tiesa šo prasību noraidīja kopumā.

Tiesvedība Tiesā

10 Ar dokumentu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2016. gada 18. novembrī, *Lundbeck* iesniedza šo apelācijas sūdzību.

11 Ar dokumentu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2016. gada 24. novembrī, *Lundbeck* lūdza Tiesu attiecībā uz *European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations* (*EFPIA*), proti, personu, kas ir iestājusies lietā pirmajā instancē, ievērot konfidencialitāti attiecībā uz apstrīdētā lēmuma konfidenciālo versiju, kas ir identiska tai, kuru Vispārējā tiesa šim pašam lēmumam nodrošināja lietā T-472/13 (*Lundbeck*/Komisija). Ar 2016. gada 13. decembra rīkojumu *Lundbeck* /Komisija (C-591/16 P, nav publicēts, EU:C:2016:967) Tiesas priekšsēdētājs šo lūgumu apmierināja. Tādējādi *EFPIA* tika paziņota tikai apstrīdētā lēmuma nekonfidenciālā versija.

12 Ar dokumentu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 10. martā, Apvienotā Karaliste lūdza atļauju iestāties šajā lietā Komisijas prasījumu atbalstam. Ar 2017. gada 5. jūlija rīkojumu *Lundbeck*/Komisija (C-591/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:532) Tiesas priekšsēdētājs šo lūgumu apmierināja. Tomēr pēc *Lundbeck* lūguma Tiesas priekšsēdētājs attiecībā uz šo dalībvalsti nodrošināja konfidencialitāti attiecībā uz apstrīdētā lēmuma konfidenciālo versiju, līdz ar to tai tika paziņota tikai tā nekonfidenciālā versija.

13 Pēc *Lundbeck* 2017. gada 17. marta lūgumu Tiesas priekšsēdētājs tam ļāva iesniegt repliku.

14 Ar dokumentu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 16. maijā, Komisija lūdza pagarināt termiņu atbildes raksta uz repliku iesniegšanai. Ar 2017. gada 17. maija lēmumu Tiesas priekšsēdētājs šo lūgumu apmierināja.

15 Ar dokumentu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2017. gada 24. jūlijā, Apvienotā Karaliste lūdza pagarināt termiņu iestāšanās raksta iesniegšanai. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2017. gada 26. jūlija lēmumu šis lūgums tika apmierināts.

16 Ar dokumentiem, kas Tiesas kancelejā iesniegti 2017. gada 28. jūlijā, Apvienotā Karaliste lūdza atļauju iestāties lietā Komisijas prasījumu atbalstam arī lietās C-586/16 P (*Sun Pharmaceutical Industries* un *Ranbaxy (UK)*/Komisija), C-588/16 P (*Generics (UK)*/Komisija), C-601/16 P (*Arrow Group* un *Arrow Generics*/Komisija), C-611/16 P (*Xellia Pharmaceuticals* un *Alpharma* /Komisija) un C-614/16 P (*Merck*/Komisija), kas ir minētas šī sprieduma 5. punktā. Ar 2017. gada 25. oktobra rīkojumiem *Sun Pharmaceutical Industries* un *Ranbaxy (UK)*/Komisija (C-586/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:831), *Generics (UK)*/Komisija (C-588/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:829), *Arrow Group* un *Arrow Generics*/Komisija (C-601/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:826), *Xellia Pharmaceuticals* un *Alpharma*/Komisija (C-611/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:825) un *Merck*/Komisija (C-614/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:828) Tiesas priekšsēdētājs šos lūgumus apmierināja. Tomēr, ņemot vērā Tiesas priekšsēdētāja 2017. gada 5. jūlija rīkojumu *Lundbeck*/Komisija (C-591/16 P, nav publicēts, EU:C:2017:532), viņš attiecībā uz šo dalībvalsti visās šajās lietās nodrošināja konfidencialitāti īpaši attiecībā uz apstrīdētā lēmuma konfidenciālo versiju, līdz ar to Apvienotajai Karalistei tika paziņota tikai tā nekonfidenciālā versija.

17 Pēc *EFPIA* un Komisijas atbildes rakstu uz repliku iesniegšanas, kā arī *Lundbeck*, *EFPIA* un Komisijas atbildes rakstu uz Apvienotās Karalistes iestāšanās rakstiem iesniegšanas tiesvedības rakstveida daļa šajā lietā tika pabeigta 2017. gada 13. novembrī.

18 2018. gada 27. novembrī Tiesa nolēma, ka šī lieta tiks nodota ceturtajai palātai, kurai ir jāpieņem nolēmums pēc tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai, kas ir kopīga šai lietai un lietām C-586/16 P (*Sun Pharmaceutical Industries* un *Ranbaxy (UK)*/Komisija), C-588/16 P (*Generics (UK)*/Komisija), C-601/16 P (*Arrow Group* un *Arrow Generics*/Komisija), C-611/16 P (*Xellia Pharmaceuticals* un *Alpharma*/Komisija) un C-614/16 P (*Merck*/Komisija), kā arī pēc ģenerāladvokātes secinājumu uzklausīšanas.

19 Pamatojoties uz Tiesas Reglamenta 61. panta 2. punktu, 2018. gada 29. novembrī tā šīs lietas dalībniekiem nosūtīja virkni rakstveida jautājumu mutvārdu atbilžu sniegšanai tiesas sēdē, kā arī tiesas sēžu mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai pagaidu plānu, precīzi aprakstot to norisi. Pēc lietas dalībnieku apsvērumiem, 2019. gada 22. janvārī tiem tika nosūtīts galīgais tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai plāns.

20 Tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklausīšanai, kas ir kopīga šai lietai un šī sprieduma 18. punktā minētajām lietām, norisinājās 2019. gada 24. janvārī.

21 2020. gada 6. februārī ģenerāladvokāte, pamatojoties uz Reglamenta 62. pantu, lietas dalībniekiem šajā lietā uzdeva jautājumu rakstveida atbildes sniegšanai (turpmāk tekstā – "2020. gada 6. februāra jautājums rakstveida atbildes sniegšanai"), ar ko viņa tos aicināja paust nostāju par iespējamo 2020. gada 30. janvāra sprieduma *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52) ietekmi uz šajā lietā izvirzītajiem pamatiem, kuri attiecas uz potenciālas konkurences esamību starp

Lundbeck un ģenērisko zāļu ražotājiem, kā arī par nolīgumu, kas ir noslēgti starp *Lundbeck* un pēdējiem minētajiem, kvalifikāciju par "ierobežojumiem mērķa dēļ". Atbildes uz šo jautājumu Tiesā tika saņemtas 2020. gada 6. martā.

Lietas dalībnieku prasījumi Tiesai

22 Apelācijas sūdzībā *Lundbeck* lūdz Tiesu:

– atcelt pārsūdzēto spriedumu pilnībā vai daļēji;

– atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas uz to attiecas, vai, pakārtoti, atcelt tam saskaņā ar šo lēmumu noteiktos naudas sodus, vai, pakārtoti iepriekšējam, būtiski samazināt minēto naudas sodu apmēru;

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un citus izdevumus, kas *Lundbeck* ir radušies šajā apelācijas tiesvedībā un tiesvedībā Vispārējā tiesā;

– vajadzības gadījumā nosūtīt lietu atpakaļ Vispārējai tiesai nolēmuma pieņemšanai atbilstoši Tiesas spriedumam un

– veikt citus pasākumus, ko Tiesa uzskatīs par piemērotiem.

23 Komisija lūdz Tiesu:

– apelācijas sūdzību noraidīt kopumā un

– piespriest *Lundbeck* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

24 *EFPIA* lūdz Tiesu:

– pilnībā vai daļēji apmierināt apelācijas sūdzību;

– vajadzības gadījumā nosūtīt lietu atpakaļ Vispārējai tiesai nolēmuma pieņemšanai atbilstoši Tiesas spriedumam un

– piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas tai ir radušies šajā apelācijas tiesvedībā un tiesvedībā Vispārējā tiesā.

25 Apvienotā Karaliste lūdz Tiesu apelācijas sūdzību noraidīt kopumā.

Par apelācijas sūdzību

26 Apelācijas sūdzības pamatojumam *Lundbeck* izvirza sešus pamatus.

27 Ar pirmo pamatu *Lundbeck* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pieļāvusi tiesību kļūdu, apstiprinot Komisijas secinājumu, ka strīdīgie nolīgumi ir jākvalificē kā "konkurences ierobežojums mērķa dēļ", pat ja tie ietilpst jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piemērošanas jomā.

28 Ar otro pamatu *Lundbeck* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pieļāvusi tiesību kļūdu, jo neesot piemērojusi atbilstošu juridisko kritēriju, lai noskaidrotu, vai pieci no sešiem strīdīgajiem nolīgumiem – proti, *GUK* nolīgums attiecībā uz EEZ, *Arrow UK* nolīgums, Dānijas *Arrow* nolīgums, *Alpharma* nolīgums un *Ranbaxy* nolīgums – rada ierobežojumus, kas ir ārpus tā jauno paņēmiena patentu piemērošanas jomas, ņemot vērā, ka nav pierādījumu par šo nolīgumu slēdzēju vienprātību.

29 Ar trešo pamatu *Lundbeck* apgalvo, ka, pat ja Vispārējai tiesai bija juridisks pamats uzskatīt, ka vismaz pieci no sešiem strīdīgajiem nolīgumiem ir ārpus tā jauno paņēmiena patentu piemērošanas jomas, tā tomēr ir kļūdaini secinājusi, ka šie nolīgumi ierobežo konkurenci mērķa dēļ.

30 Ar ceturto pamatu *Lundbeck* uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, acīmredzamu kļūdu pierādījumu vērtējumā un ir nonākusi pretrunā, apstiprinot Komisijas konstatējumu, ka *Lundbeck* un ģenērisko zāļu ražotāji strīdīgo nolīgumu noslēgšanas laikā bija reāli vai potenciāli konkurenti, neatkarīgi no tā, vai ģenērisko zāļu ražotāju produkti pārkāpj jaunos *Lundbeck* paņēmiena patentus.

31 Ar piekto pamatu *Lundbeck* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nepamatoti ir apstiprinājusi naudas sodus, ko tai ir noteikusi Komisija.

32 Ar sesto pamatu *Lundbeck* pakārtoti norāda, ka Vispārējās tiesas apstiprinājums attiecībā uz to naudas sodu aprēķināšanas metodi, kurus tam ir noteikusi Komisija, ir juridiski nepareizs un nepietiekami pamatots.

33 Vispirms ir jāpārbauda ceturtais pamats, pēc tam pirmais līdz trešais pamats kopā un, visbeidzot, secīgi piektais un sestais pamats.

Par ceturto pamatu

Par atbilstošajiem pārsūdzētā sprieduma punktiem

34 Ar prasības atcelt tiesību aktu pirmo pamatu *Lundbeck* norādīja, ka Komisija ir pieļāvusi vairākas tiesību kļūdas un kļūdas vērtējumā, uzskatīdama, ka ģenērisko zāļu ražotāji, kas ir noslēguši strīdīgos nolīgumus, šo nolīgumu noslēgšanas laikā bija vismaz potenciāli *Lundbeck* konkurenti.

35 Šis pamats bija sadalīts deviņās daļās, kuras Vispārējā tiesa noraidīja kā nepamatotas.

36 Vispirms, runājot par pirmā pamata pirmo līdz piekto daļu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 117.–133., kā arī 157.–167. punktā atteicās apmierināt *Lundbeck* argumentāciju, saskaņā ar kuru attiecīgi, pirmkārt, tādu ģenērisko zāļu laišana tirgū, ar kurām tiek pārkāptas trešo personu intelektuālā īpašuma tiesības, nav potenciālas konkurences izpausme LESD 101. panta izpratnē un, otrkārt, spēkā esoša patenta apstrīdēšana nav reāla un konkrēta iespēja iekļūt tirgū.

37 Vispārējā tiesa norādīja, ka potenciālas konkurences starp *Lundbeck* un ģenērisko zāļu ražotājiem konstatējums bija pierādīts, jo pēdējiem minētajiem bija reāla un konkrēta iespēja, kā arī spēja iekļūt tirgū, ņemot vērā dažādus Komisijas vērā ņemtos elementus un *Lundbeck* lēmumu maksāt šiem ražotājiem lielas summas, lai tie paliktu ārpus tirgus strīdīgo nolēmumu darbības laikā.

38 Šajā ziņā tā pārsūdzētā sprieduma attiecīgi 124. un 195. punktā it īpaši norādīja, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatīdama, ka jaunie *Lundbeck* paņēmiena patenti nebūt nav nepārvarami šķēršļi ģenērisko zāļu ražotājiem un ka ikvienam no šiem ražotājiem ir vai pietiekami īsā termiņā varēja būt citaloprama ģenēriskā versija, kas ir pamatota ar paņēmieniem, attiecībā uz kuriem nebija pierādīts, ka strīdīgo nolīgumu noslēgšanas laikā tie pārkāpj kādu *Lundbeck* patentu. Minētā sprieduma 171. punktā tā arī uzskatīja, ka potenciālā konkurence ietver it īpaši tādas ģenērisko zāļu ražotāju darbības, kuru mērķis ir iegūt tirdzniecības atļaujas (TA), kas ir vajadzīgas, lai sagatavotu to ieiešanu tirgū.

39 Novērtējot pierādījumus, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 126. un 254. punktā it īpaši ņēma vērā, ka *Lundbeck* zināja, ka patents attiecībā uz kristalizāciju būtībā ir vājš un varēja tikt atzīts par spēkā neesošu, minētā sprieduma 142. un 147. punktā tomēr izslēdzot, ka konstatējums par potenciālas konkurences attiecību esamību starp ģenērisko zāļu ražotājiem un *Lundbeck* galvenokārt ir balstīts uz subjektīviem vērtējumiem.

40 Minētā sprieduma 134.–148. punktā Vispārējā tiesa arī piekrita ņemt vērā pierādījumus, kas attiecas uz laiku pēc strīdīgo nolīgumu noslēgšanas, un šī paša sprieduma 254. punktā tā ņēma vērā pierādījumus, kuri pierāda, ka dažiem ģenērisko zāļu ražotājiem un pašam *Lundbeck* bija šaubas par patenta attiecībā uz kristalizāciju spēkā esamību minēto nolīgumu noslēgšanas laikā. Savukārt pārsūdzētā sprieduma 145. punktā, lai novērtētu potenciālas konkurences esamību starp *Lundbeck* un ģenērisko zāļu ražotājiem minēto nolīgumu noslēgšanas laikā, tā atteicās par izšķirošu uzskatīt konkrēti to, ka EPI šo patentu 2009. gadā bija apstiprinājusi visos atbilstošajos aspektos.

41 Pēc tam, atbildot uz prasības atcelt tiesību aktu pirmā pamata sesto līdz devīto daļu, Vispārējā tiesa saistībā ar katru strīdīgo nolīgumu novērtēja, vai Komisijas sniegtie pierādījumi faktiski ļauj konstatēt, ka pastāv potenciālas konkurences attiecības starp katru no ģenērisko zāļu ražotajiem un *Lundbeck*, pārsūdzētā sprieduma 181. punktā it īpaši konstatējot, ka Komisijas izdarītais secinājums ir balstīts uz faktoru kopumu, ņemot vērā katra ražotāja īpašo situāciju strīdīgo nolīgumu noslēgšanas laikā, kā arī farmācijas nozares īpatnības.

Lietas dalībnieku argumenti

42 Ar ceturto pamatu, kam ir septiņas daļas, *Lundbeck* norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, kā arī acīmredzamu kļūdu pierādījumu vērtējumā un ir nonākusi pretrunā, apstiprinot Komisijas konstatējumu, ka *Lundbeck* un ģenērisko zāļu ražotāji bija vismaz potenciāli konkurenti.

43 Ar šī pamata pirmo daļu *Lundbeck* apgalvo, ka Vispārējā tiesa, pārbaudīdama tikai to, vai ģenērisko zāļu ražotāji fiziski būtu varējuši iekļūt tirgū, ir pieļāvusi tiesību kļūdu, neņemdama vērā likumīgu šķēršļu esamību, proti, jaunus paņēmiena patentus, kuri tam ir un kuri rada šķērsli šo ražotāju likumīgai iekļūšanai tirgū, ko apliecina 2014. gada Pamatnostādņu par tehnoloģiju nodošanas nolīgumiem 29. punkts. *Lundbeck*, ko atbalsta *EFPIA*, uzskata – ja pastāv tādas ekskluzīvas tiesības kā patenti, konstatējums par potenciālas konkurences esamību tirgū nozīmē, ka Komisijai ir jāpārbauda, vai tās pārbaudītā nolīguma neesamības gadījumā uzņēmumam būtu bijušas reālas un konkrētas iespējas likumīgi iekļūt minētajā tirgū un konkurēt tajā ar uzņēmumiem, kas jau veic uzņēmējdarbību šajā tirgū. Tādējādi Vispārējā tiesa nevarēja, kļūdaini nepārdalot pierādīšanas pienākumu un līdz ar to nepieļaujot tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 195. punktā uzskatīt, ka Komisijai nav jāpierāda, ka ģenērisko zāļu ražotāju paņēmieni nepārkāpj jaunos *Lundbeck* paņēmiena patentus. Tāpat arī Vispārējā tiesa, neapdraudot ar šiem jaunajiem

patentiem saistīto spēkā esamības prezumpciju un līdz ar to nepieļaujot tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 115.–132. un 149.–167. punktā nevarēja uzskatīt, ka, pat ja ģenērisko zāļu ražotāju rīcībā ir tikai citaloprams, kas ir aizsargāts ar jaunajiem *Lundbeck* paņēmiena patentiem, tie tomēr bija tā potenciālie konkurenti, jo tiem bija iespēja apstrīdēt šos patentus.

44 Ar ceturtā pamata otro daļu *Lundbeck* norāda, ka pārsūdzētā sprieduma 145. punktā ietvertais Vispārējās tiesas konstatējums, ka pašam *Lundbeck* ir šaubas par patenta saistībā ar kristalizāciju spēkā esamību, ir balstīts uz "acīmredzamu kļūdu pierādījumu vērtējumā", jo tas ir balstīts tikai uz diviem 2002. gada 22. novembra un 2003. gada 29. septembra dokumentiem, kuri ir sagatavoti pēc strīdīgo nolīgumu noslēgšanas, un tas esot pretrunā pārsūdzētā sprieduma 141. punktā ietvertajam apgalvojumam, ka pierādījumi, kas ir iegūti pēc šo nolīgumu noslēgšanas, nevar būt izšķiroši, lai pārbaudītu potenciālas konkurences esamību. Turklāt pārsūdzētā sprieduma 254. punktā Vispārējā tiesa esot apvērsusi pierādīšanas pienākumu par sliktu *Lundbeck*, prasot, lai tas iesniedz pierādījumus, kas ļauj paskaidrot, kāpēc pirms minēto nolīgumu noslēgšanas tā vērtējums par iespējamību, ka patents saistībā ar kristalizāciju tiks atzīts par spēkā neesošu, būtu bijis citāds.

45 Ar ceturtā pamata trešo daļu *Lundbeck* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 134.–148. punktā uzskatīdama, ka pierādījumi, kas attiecas uz laiku pēc strīdīgo nolīgumu noslēgšanas, pat ja tie ir objektīvi, nevarēja būt izšķiroši, lai pārbaudītu, vai pastāv potenciāla konkurence starp *Lundbeck* un katru no ģenērisko zāļu ražotājiem.

46 Ar ceturtā pamata ceturto līdz septīto daļu *Lundbeck* norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 225., 230., 255., 270., 286. un 330. punktā secināda, ka *Merck (GUK)* bija vismaz potenciāls *Lundbeck* konkurents Apvienotajā Karalistē un citās EEZ valstīs, ka *Arrow* bija potenciāls *Lundbeck* konkurents Apvienotajā Karalistē un Dānijā un ka, visbeidzot, *Alpharma* un *Ranbaxy* bija potenciāli *Lundbeck* konkurenti EEZ it īpaši tāpēc, ka šiem ģenērisko zāļu ražotājiem strīdīgo nolīgumu noslēgšanas brīdī nebija TA vai līdzvērtīgas atļaujas to ģenērisko zāļu laišanai tirgū attiecīgo valstu teritorijās. Turklāt, runājot par *Arrow* un *Alpharma*, šo tiesību kļūdu papildina acīmredzama pierādījumu neņemšana vērā.

47 Komisija norāda, ka ceturtais pamats ir nepieņemams un katrā ziņā nepamatots.

Tiesas vērtējums

48 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 256. panta 1. punkta otro daļu un Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmo daļu apelācijas sūdzību var iesniegt tikai par tiesību jautājumiem. Vienīgi Vispārējai tiesai ir kompetence konstatēt un izvērtēt attiecīgos faktus, kā arī novērtēt pierādījumus. Tādējādi šo faktu un šo pierādījumu vērtējums, izņemot gadījumus, kad tie ir tikuši sagrozīti, nav tiesību jautājums, kas būtu pakļauts pārbaudei Tiesā apelācijas tiesvedībā.

49 Jānorāda, ka šī pamata otrajā daļā paustā *Lundbeck* argumentācija, saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa esot pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, konstatēdama, ka tai ir šaubas par tā jauno paņēmiena patentu spēkā esamību, kā arī argumentācija, kas ir pausta šī paša pamata ceturtajā līdz septītajā daļā un saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā pierādījumus, lai secinātu, ka *Merck (GUK)* bija vismaz potenciāls *Lundbeck* konkurents un ka *Arrow*, *Alpharma* un *Ranbaxy* bija potenciāli *Lundbeck* konkurenti attiecīgajās teritorijās, ir vērsta uz to, lai apstrīdētu Vispārējās tiesas veikto faktu vai pierādījumu konstatējumu vai vērtējumu, kaut gan *Lundbeck* nav ne apgalvojis, ne *a fortiori* pierādījis, ka tā jebkādā veidā tos būtu sagrozījusi.

50 Līdz ar to minētā argumentācija, kas ir pausta ceturtā pamata otrajā un ceturtajā līdz septītajā daļā, ir nepieņemama.

51 Savukārt pretēji tam, ko apgalvo Komisija, pārējās šī pamata daļas, kā arī otrās un ceturtās līdz septītās daļas pārējā daļa ir tiesību jautājumi, kuri ir pārbaudāmi Tiesā apelācijas tiesvedībā.

52 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, lai būtu piemērojams LESD 101. panta 1. punktā paredzētais principiālais aizliegums, uzņēmumu rīcībai ne vien ir jābūt saistītai ar to starpā panāktas vienošanās esamību – proti, nolīgumu starp uzņēmumiem, uzņēmumu apvienības lēmumu vai saskaņotu darbību –, bet ir būtiski, ka šī vienošanās arī nelabvēlīgi un būtiski ietekmē konkurenci iekšējā tirgū (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 31. punkts).

53 Šī pēdējā prasība, runājot par horizontālas sadarbības nolīgumiem, kas ir noslēgti starp uzņēmumiem, kuri darbojas vienā un tajā pašā ražošanas vai izplatīšanas ķēdes līmenī, nozīmē, ka minētā vienošanās ir panākta starp tādiem uzņēmumiem, kas atrodas ja ne pašreizējas, tad vismaz potenciālas konkurences situācijā (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 32. punkts).

54 Lai novērtētu, vai uzņēmums, kas nedarbojas kādā tirgū, atrodas potenciālas konkurences attiecībās ar vienu vai vairākiem citiem uzņēmumiem, kuri jau darbojas šajā tirgū, ir jānoskaidro, vai pastāv reālas un konkrētas iespējas, ka šis pirmais minētais iekļūst šajā tirgū un konkurē ar vienu vai vairākiem no otrajiem minētajiem (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 36. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

55 Ja runa ir par tādiem nolīgumiem kā strīdīgie nolīgumi, kuru sekas ir vairāku uzņēmumu īslaicīga neielaišana tirgū, ņemot vērā tirgus struktūru un ekonomisko un juridisko kontekstu, kas nosaka tā darbību, ir jānoskaidro, vai, minētajiem nolīgumiem nepastāvot, būtu pastāvējušas reālas un konkrētas iespējas, ka šie uzņēmumi piekļūs minētajam tirgum un konkurēs ar uzņēmumiem, kuri tajā darbojas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 37. un 39. punkts).

56 Konkrētāk, runājot par šādiem nolīgumiem, kas ir noslēgti situācijā, kad tādu zāļu tirgus, kurās ir ietverta aktīvā viela, kas nesen ir kļuvusi vispārpieejama, tiek atvērts ģenērisko zāļu ražotājiem, ir jānoskaidro – pienācīgi ņemot vērā zāļu nozarei raksturīgos regulatīvos ierobežojumus, kā arī intelektuālā īpašuma tiesības un it īpaši patentus, kuri pieder oriģinālo zāļu ražotājiem un kuri attiecas uz vienu vai vairākiem par vispārpieejamu kļuvušas aktīvās vielas ražošanas paņēmieniem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 40. un 41. punkts) –, vai ģenērisko zāļu ražotājam faktiski ir stingra apņemšanās, kā arī atbilstoša spēja iekļūt tirgū un tam nav nepārvaramu šķēršļu ieiešanai tirgū (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 58. punkts).

57 Šajā nolūkā ir jānovērtē, pirmkārt, vai šādu nolīgumu noslēgšanas dienā minētais ražotājs bija veicis pietiekamus sagatavošanas darbus, kuri tam ļāva piekļūt attiecīgajam tirgum tādā termiņā, kas spēj radīt konkurences spiedienu uz oriģinālo zāļu ražotāju. Otrkārt, ir jāpārbauda, vai šāda ģenērisko zāļu ražotāja iekļūšanai tirgū nav nepārvaramu šķēršļu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 43. un 45. punkts). Turklāt potenciālas ģenērisko zāļu ražotāja un oriģinālo zāļu ražotāja konkurences konstatējums var tikt

apstiprināts ar papildu pierādījumiem, piemēram, nolīguma noslēgšanu starp tiem, kaut gan pirmais minētais nedarbojās attiecīgajā tirgū (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 54.–56. punkts).

58 Konkrētāk, runājot par vērtējumu, vai attiecīgajā tirgū pastāv nepārvarami šķēršļi iekļūšanai tajā, Tiesa ir norādījusi, ka tāda patenta esamību, ar ko ir aizsargāts par vispārpieejamu kļuvušas aktīvās vielas ražošanas paņēmiens, pašu par sevi nevar uzskatīt par šādu nenovēršamu šķērsli, lai gan pastāv ar šo patentu saistīta spēkā esamības prezumpcija, jo LESD 101. un 102. panta piemērošanas nolūkā tā neko nepasaka par iespējama, ar minētā patenta spēkā esamību saistīta strīda iznākumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 46.–51. punkts).

59 Līdz ar to šāda patenta esamība pati par sevi nevar liegt par attiecīgā oriģinālo zāļu ražotāja "potenciālu konkurentu" kvalificēt ģenērisko zāļu ražotāju, kam faktiski ir stingra apņemšanās, kā arī atbilstoša spēja iekļūt tirgū un kas, veicot savas darbības, pierāda, ka ir gatavs apstrīdēt šī patenta spēkā esamību un uzņemties risku, ka, ieejot tirgū, tas saskarsies ar prasību par patenta pārkāpumu, kuru ir iesniedzis minētā patenta īpašnieks (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 46. punkts).

60 Turklāt Tiesa arī ir precizējusi, ka attiecīgajai konkurences iestādei nebija jāpārbauda attiecīgā patenta spēks vai tas, cik liela ir iespējamība, ka strīds starp šī patenta īpašnieku un ģenērisko zāļu ražotāju varētu noslēgties ar konstatējumu, ka šis patents ir spēkā esošs un pārkāpts (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 50. punkts).

61 No tā izriet, ka šajā gadījumā un pretēji tam, ko apgalvo *Lundbeck*, nepieļaudama tiesību kļūdu un it īpaši nepārkāpdama ne konkrēti ar tā jaunajiem paņēmiena patentiem saistīto spēkā esamības prezumpciju, ne tiesību normas, kuras ir piemērojamas pierādīšanas pienākumam attiecībā uz LESD 101. pantā paredzēto praksi, Vispārējā tiesa, kā tas būtībā izriet no pārsūdzētā sprieduma 117.–132., 157.–167. un 195. punkta, varēja atzīt, ka Komisijai nav jānodrošina pozitīvi pierādījumi, ka ar citalopramu, ko ģenērisko zāļu ražotāji vēlas pārdot, nav pārkāpti jaunie *Lundbeck* paņēmiena patenti un ka tas, ka *Lundbeck* pieder šādi patenti, nerada šķērsli konstatējumam, ka starp to un šiem ražotājiem pastāv potenciāla konkurence.

62 Vispārējā tiesa, pārsūdzētā sprieduma 117., 119. un 129. punktā pienācīgi ņemot vērā gan patentu, gan attiecīgajā tirgū raksturīgo konkurences attiecību pamatīpašības, kā arī situāciju šajā lietā, kurā, pirmkārt, *Lundbeck* sākotnējo patentu, kas vienlaikus attiecas uz AFV citalopramu un uz ražošanas paņēmieniem – alkilēšanu un cianēšanu –, spēkā esamība bija beigusies, un, otrkārt, pastāvēja citi paņēmieni, kuri ļauj ražot ģenērisko citalopramu un attiecībā uz kuriem nebija pierādīts, ka tie pārkāpj citus *Lundbeck* patentus, minētā sprieduma 124. punktā norādīja, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatīdama, ka jaunie *Lundbeck* paņēmiena patenti nebūt nav nepārvarami šķēršļi ģenērisko zāļu ražotājiem, kas vienlaikus vēlējās iekļūt citaloprama tirgū un bija gatavi to darīt un kas strīdīgo nolīgumu noslēgšanas laikā jau bija veikuši lielus ieguldījumus šajā nolūkā.

63 Turklāt šī paša sprieduma 159. punktā Vispārējā tiesa pamatoti norādīja, ka, ja vien nenoliedz jebkādu nošķirumu starp reālu konkurenci un potenciālu konkurenci, potenciālas konkurences esamība prasa pierādīt nevis to, ka ģenērisko zāļu ražotāji noteikti būtu iekļuvuši tirgū un ka šāda iekļūšana neizbēgami būtu bijusi sekmīga, bet tikai to, ka šiem ražotājiem šajā ziņā ir reālas un konkrētas iespējas.

64 Turklāt secinājumu, ka Vispārējā tiesa, nepieļaujot kļūdu, varēja atzīt, ka ģenērisko zāļu ražotāji bija potenciāli *Lundbeck* konkurenti, neatspēko 2014. gada Pamatnostādnes par tehnoloģiju nodošanas nolīgumiem un it īpaši to 29. punkts. Pirmkārt, šis punkts ir piemērojams tikai tehnoloģiju nodošanas nolīgumiem, kam strīdīgie nolīgumi nevar līdzināties. Otrkārt, no minētā punkta izriet, ka Komisijas konstatējums par konkurences attiecību neesamību starp uzņēmumiem, kas atrodas bloķējošā situācijā, kuru ir radījušas ar tehnoloģiju saistītas ekskluzīvas tiesības, ir spēkā tikai "principiāli", un tādējādi uz to attiecas izņēmumi, un uz to turklāt ir arī izdarīta atsauce šajā pašā punktā, minot situācijas, kurās "nav skaidrs, vai konkrētas tehnoloģiju tiesības ir derīgas un ir pārkāptas".

65 Tādējādi ceturtā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

66 Runājot par pierādījumiem, kas var tikt ņemti vērā, lai pierādītu vismaz potenciālas konkurences attiecību esamību starp *Lundbeck* un ģenērisko zāļu ražotājiem, šī sprieduma 57. punktā jau tika atgādināts, ka, runājot par tādiem nolīgumiem kā strīdīgie nolīgumi, potenciālas konkurences esamība starp oriģinālo zāļu ražotāju un ģenērisko zāļu ražotāju ir jāvērtē dienā, kad ir noslēgts nolīgums par izlīgumu starp tiem pastāvošajā strīdā, kas attiecas uz paņēmiena patentiem (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 43. punkts), ņemot vērā, ka minētais nolīgums tiek noslēgts laikā, kad ikvienai no nolīguma pusēm ir neskaidrība par oriģinālo zāļu ražotāja paņēmiena patenta spēkā esamību, kā arī par to ģenērisko zāļu pārkāpjošo raksturu, kuras šo ģenērisko zāļu ražotājs vēlas laist tirgū (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 52. punkts).

67 No tā izriet, ka saskaņā ar pierādījumu brīvas novērtēšanas principu, kas ir spēkā Savienības tiesībās (spriedums, 2017. gada 27. aprīlis, *FSL* u.c./Komisija, C-469/15 P, EU:C:2017:308, 38. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra), ikviens pierādījums, kurš ir iegūts pirms, vienlaikus ar vai pat pēc attiecīgā nolīguma noslēgšanas, var tikt ņemts vērā, ja tas izrādās tāds, kas var sniegt informāciju par konkurences attiecību esamību vai neesamību starp attiecīgajiem uzņēmumiem šī nolīguma noslēgšanas laikā, kā Vispārējā tiesa to būtībā ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 141. punktā.

68 Savukārt, kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumu 90. un 91. punktā, šādi pierādījumi, kas attiecas uz notikumiem pēc minētā nolīguma noslēgšanas, un it īpaši tie, kuri ir saistīti ar vēlāku tā strīda iznākumu, kas pamatoja šī paša nolīguma noslēgšanu, nevar tikt ņemti vērā, lai novērtētu un vajadzības gadījumā *a posteriori* atspēkotu potenciālas konkurences attiecību esamību starp šī paša nolīguma pusēm tā noslēgšanas laikā.

69 Šādi pierādījumi, kas lietas dalībniekiem attiecīgā nolīguma noslēgšanas laikā nav zināmi, nevar būt ietekmējuši to rīcību tirgū un tādējādi nevar sniegt informāciju par konkurences attiecību esamību vai neesamību starp attiecīgajiem uzņēmumiem šī nolīguma noslēgšanas laikā.

70 Līdz ar to Vispārējā tiesa, nepieļaujot tiesību kļūdu un neapvēršot pierādīšanas pienākumu, pārsūdzētā sprieduma 141. un 254. punktā uzskatīja, ka var ņemt vērā pierādījumus, kas attiecas uz laiku pēc strīdīgo nolīgumu noslēgšanas, šajā gadījumā dokumentus, kuri atspoguļo uztveri, kāda bija šo nolīgumu pusēm attiecībā uz jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu spēku to noslēgšanas laikā, jo tie ļauj pierādīt, kāda, slēdzot minētos nolīgumus, bija nolīgumu pušu nostāja.

71 Vispārējā tiesa, nenonākot pretrunā pati ar sevi, vienlaikus varēja pārsūdzētā sprieduma 141. un 254. punktā pieņemt šos pašus pierādījumus, kas attiecas uz laiku pēc strīdīgo nolīgumu noslēgšanas, un šī sprieduma 136. un 143.–146. punktā atteikties ņemt vērā citus *Lundbeck*

iesniegtos pierādījumus, kuri arī attiecas uz laiku pēc šo nolīgumu noslēgšanas, proti, galvenokārt gan EPI Apelācijas padomes, gan Nīderlandes Patentu biroja pausto apgalvojumu par kristalizācijas patenta spēkā esamību visos tā atbilstošajos aspektos 2009. gadā, kā arī to, ka *Lundbeck* "saņēma rīkojumus par pagaidu aizliegumiem vai cita veida pagaidu pasākum[iem]" vairāk nekā 50 % tiesvedību, kuras tas bija uzsācis 2002.–2003. gadā.

72 Lai gan pirmie pierādījumi var palīdzēt pierādīt, kāda bija strīdīgo nolīgumu pušu nostāja to noslēgšanas laikā, kā tas ir atgādināts šī sprieduma 70. punktā, otrie pierādījumi, kas attiecas uz notikumiem, kuri norisinājās pēc šo nolīgumu noslēgšanas un līdz ar to nolīgumu pusēm nebija zināmi, kā Vispārējā tiesa to būtībā ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 145. un 146. punktā, nevar būt ietekmējuši [pušu] rīcību tirgū un tādējādi nevar sniegt informāciju par konkurences attiecību esamību vai neesamību starp attiecīgajiem uzņēmumiem minēto nolīgumu noslēgšanas laikā.

73 Turklāt *Lundbeck* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā ir secinājusi, ka starp to un ģenērisko zāļu ražotājiem pastāv potenciāla konkurence, pamatojoties uz subjektīviem pierādījumiem, kas ir ņemti vērā pārsūdzētā sprieduma 126. un 254. punktā.

74 Šajā ziņā ir jānorāda – lai gan potenciālas konkurences esamība starp diviem uzņēmumiem, kas darbojas vienā un tajā pašā ražošanas ķēdes līmenī, ir jāvērtē, ņemot vērā objektīvus elementus, par kuriem ir atgādināts šī sprieduma 57. punktā, tomēr ir jāsecina, ka šo esamību var apstiprināt ar papildu elementiem (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 54. punkts), tostarp subjektīva rakstura elementiem (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 42. punkts), ja tie nav noteicoši veiktā vērtējuma nolūkā.

75 No tā izriet, ka subjektīvu elementu ņemšana vērā, lai pierādītu potenciālas konkurences attiecību esamību starp diviem vai vairākiem uzņēmumiem, nevar tikt izslēgta, ja vien minētās attiecības nav pierādītas tikai vai galvenokārt ar šādiem elementiem.

76 Tā tas it īpaši ir, ja runa ir par to, kā oriģinālo zāļu ražotājs uztver risku, kuru tā komercinteresēm rada attiecīgais ģenērisko zāļu ražotājs, un šādai uztverei ir nozīme, novērtējot potenciālas konkurences esamību, jo tā nosaka oriģinālo zāļu ražotāja rīcību tirgū (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 42. un 57. punkts).

77 Kā tas izriet no pārsūdzētā sprieduma 142. un 147. punkta, attiecībā uz kuriem nav nedz apgalvots, nedz *a fortiori* pierādīts, ka tajos būtu sagrozīti faktiskie apstākļi vai pierādījumi, Vispārējā tiesa ir galīgi konstatējusi, ka *Lundbeck* nepamatoti apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā Komisija ir pamatojusies "gandrīz tikai" uz šādiem subjektīviem vērtējumiem, lai konstatētu potenciālas konkurences esamību starp to un ģenērisko zāļu ražotājiem.

78 Šajā ziņā minētajā 142. punktā ir norādīts, ka Komisija saistībā ar katru attiecīgo ģenērisko zāļu ražotāju rūpīgi pārbaudīja reālas un konkrētas iespējas, kādas tiem bija iekļūt tirgū, pamatojoties uz objektīviem elementiem, piemēram, jau veiktiem ieguldījumiem, pasākumiem, kas veikti TA iegūšanai, un piegādes līgumiem, kuri noslēgti tostarp ar to AFV piegādātājiem. Turklāt tā paša sprieduma 144. punktā Vispārējā tiesa precizēja, ka visspēcīgākais pierādījums ir tieši tas, ka *Lundbeck* bija noslēdzis nolīgumus ar ģenērisko zāļu ražotājiem, lai aizkavētu to ienākšanu tirgū, ko Tiesa jau ir norādījusi 2020. gada 30. janvāra spriedumā *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52, 55. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

79 Turklāt pretēji tam, ko *Lundbeck* apgalvo šī pamata otrajā daļā, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 254. punktā nav apvērsusi pierādīšanas pienākumu par sliktu *Lundbeck*. Minētajā pārsūdzētā sprieduma punktā Vispārējā tiesa būtībā tikai konstatēja, ka *Lundbeck* nav sniedzis tādus pierādījumus, kuri ļautu apšaubīt secinājumus, kas izriet no pierādījumiem, uz kuriem Komisija ir atsaukusies apstrīdētajā lēmumā. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru jautājumā par atbildību par konkurences noteikumu pārkāpumu viena lietas dalībnieka norādītie faktiskie apstākļi var likt otram lietas dalībniekam sniegt skaidrojumu vai pamatojumu, bet, to neizdarot, var secināt, ka pierādīšanas pienākums ir izpildīts (spriedumi, 2010. gada 1. jūlijs, *Knauf Gips* /Komisija, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 80. punkts, un 2017. gada 18. janvāris, *Toshiba*/Komisija (C-623/15 P, nav publicēts, EU:C:2017:21, 52. punkts).

80 Tādējādi ceturtā pamata otrā daļa, ciktāl tā ir pieņemama, un trešā daļa ir jānoraida kā nepamatotas.

81 Visbeidzot, runājot par ceturtā pamata ceturto līdz septīto daļu, kurās *Lundbeck* apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir nepamatoti uzskatījusi, ka tas bija vismaz potenciālas konkurences situācijā ar *Merck (GUK)* Apvienotajā Karalistē un citās EEZ valstīs, potenciālas konkurences situācijā ar *Arrow* Apvienotajā Karalistē un Dānijā, kā arī potenciālas konkurences situācijā ar *Alpharma* un *Ranbaxy* EEZ, ir jānorāda, ka šie apgalvojumi ir daļēji nepieņemami, kā tas ir konstatēts šī sprieduma 49. un 50. punktā, ciktāl to mērķis ir panākt, lai Tiesa atkārtoti pārbaudītu visus Vispārējās tiesas novērtētos pierādījumus vai daļu no tiem.

82 Ciktāl šiem *Lundbeck* apgalvojumiem nav šāda mērķa, tajos, pirmkārt, ir atkārtoti pausta metodikas kritika, attiecībā uz kuru, atbildot uz šī pamata pirmo līdz trešo daļu, ir konstatēts, ka tā ir nepamatota, un, otrkārt, būtībā Vispārējai tiesai ir pārmests, ka tā ir konstatējusi potenciālas vai vismaz potenciālas konkurences esamību starp *Lundbeck* un ģenērisko zāļu ražotājiem, lai gan pēdējiem minētajiem nebija TA saistībā ar to attiecīgajām ģenēriskajām zālēm strīdīgo nolīgumu noslēgšanas laikā.

83 Šajā ziņā, kaut gan ģenērisko zāļu ražotājam, protams, ir vajadzīga spēkā esoša TA, lai tas varētu iekļūt tirgū un lai tādējādi varētu konstatēt pašreizējas konkurences esamību starp pēdējo minēto un to oriģinālo zāļu ražotāju, kas atbilst minētajām ģenēriskajām zālēm, tomēr ir jāsecina – tas, ka nolīguma ar oriģinālo zāļu ražotāju noslēgšanas laikā ģenērisko zāļu ražotājam nav šādas TA, pats par sevi nevar, kā to apgalvo *Lundbeck*, izslēgt jebkādu potenciālu konkurenci starp šiem abiem zāļu ražotājiem.

84 Kā tas būtībā ir atgādināts šī sprieduma 57. punktā, ja nepastāv nepārvarami šķēršļi iekļūšanai tirgū, potenciālas konkurences esamība starp ģenērisko zāļu ražotāju un oriģinālo zāļu ražotāju nozīmē tikai to, ka ģenērisko zāļu ražotājs ir veicis pietiekamus sagatavošanās darbus, kuri tam ļauj piekļūt attiecīgajam tirgum termiņā, kas var radīt konkurences spiedienu uz oriģinālo zāļu ražotāju, un nav nozīmes tam, vai minētie pasākumi faktiski tiks pabeigti savlaicīgi vai būs veiksmīgi, kā Vispārējā tiesa pamatoti ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 313. un 314. punktā.

85 Šādā nozīmē Tiesai jau ir bijusi iespēja norādīt, ka farmācijas nozarē potenciāla konkurence var tikt īstenota jau pirms patenta, kas aizsargā oriģinālo zāļu aktīvo vielu, izbeigšanās, ja ģenērisko zāļu ražotāji vēlas būt gatavi ieiet tirgū šīs izbeigšanās brīdī (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 51. punkts).

86 Šādi sagatavošanās darbi, kas ļauj pierādīt ģenērisko zāļu ražotāja stingro apņemšanos, kā arī atbilstošu spēju piekļūt tādu zāļu tirgum, kurās ir ietverta aktīvā viela, kas ir kļuvusi vispārpieejama, ir, piemēram, darbi, kuru mērķis ir ļaut tam iegūt TA vai līdzvērtīgas atļaujas, kas ir vajadzīgas tā ģenērisko zāļu tirdzniecībai, un attiecībā uz kuriem Vispārējā tiesa šajā gadījumā pārsūdzētā sprieduma 171.–179., 230., 231., 246., 249., 269., 290. un 312.–326. punktā ir konstatējusi, ka tos ir veicis ikviens no attiecīgajiem ģenērisko zāļu ražotājiem un ka tie ir pietiekami, lai īstenotu konkurences spiedienu uz *Lundbeck* (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 134. punkts).

87 Līdz ar to Vispārējā tiesa, nepieļaudama tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 171. punktā varēja uzskatīt, ka katra attiecīgā ģenērisko zāļu ražotāja darbi, ko tas ir veicis, lai iegūtu attiecīgo zāļu TA, ir atbilstošas norādes, lai pierādītu potenciālas konkurences esamību starp to un *Lundbeck*.

88 Turklāt ir jānorāda, ka konstatējumi par potenciālas konkurences esamību starp *Lundbeck* un katru attiecīgo ģenērisko zāļu ražotāju, ir pamatoti ar saskaņotu norāžu kopumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 44. punkts), kas norāda uz to, ka Vispārējā tiesa ņēma vērā ne tikai katra minētā ražotāja reālas un konkrētas iespējas saņemt TA vai līdzvērtīgas atļaujas, bet arī, kā tas izriet no pārsūdzētā sprieduma 181. punkta, visus faktorus, kuri ir saistīti ar katra ģenērisko zāļu ražotāja specifisko situāciju strīdīgo nolīgumu noslēgšanas brīdī, kā arī to, ka *Lundbeck* bija noslēdzis nolīgumus ar ģenērisko zāļu ražotājiem, kas vēl nebija iekļuvuši tirgū (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 55.–57. punkts).

89 Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa, nepieļaudama tiesību kļūdu, pārsūdzētajā spriedumā varēja secināt, ka *Lundbeck* ir vismaz potenciālas konkurences situācijā ar *Merck (GUK)* Apvienotajā Karalistē un citās EEZ valstīs, kā tas izriet arī no spriedumiem, kuri ir pasludināti šajā pašā datumā lietā C-588/16 P *Generics (UK)*/Komisija (36. punkts) un lietā C-614/16 P *Merck*/Komisija (45. punkts), potenciālas konkurences situācijā ar *Arrow* Apvienotajā Karalistē un Dānijā, kā tas izriet arī no 48. punkta spriedumā, kas ir pasludināts šajā pašā datumā lietā C-601/16 P *Arrow Group* un *Arrow Generics*/Komisija, kā arī potenciālas konkurences situācijā ar *Alpharma* un *Ranbaxy* EEZ, kā tas izriet arī no spriedumiem, kuri ir pasludināti šajā pašā datumā lietā C-611/16 P *Xellia Pharmaceuticals* un *Alpharma*/Komisija (59. punkts) un lietā C-586/16 P *Sun Pharmaceutical Industries* un *Ranbaxy (UK)*/Komisija (43. punkts).

90 Līdz ar to ceturtā pamata ceturtā līdz septītā daļa ir jānoraida kā nepamatotas, ciktāl tās ir pieņemamas.

91 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ceturtais pamats ir jānoraida daļēji kā nepieņemams un daļēji kā nepamatots.

Par pirmo līdz trešo pamatu

92 Ar pirmo līdz trešo pamatu *Lundbeck* apstrīd strīdīgo nolīgumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ". Tādējādi tie ir jāpārbauda kopā.

Par atbilstošajiem pārsūdzētā sprieduma punktiem

93 Ar otro līdz sesto pamatu, kas ir izvirzīti prasības atcelt tiesību aktu pamatojumam un kas būtībā attiecas uz LESD 101. panta 1. punkta pārkāpumu, no kuriem tikai otrā, trešā, ceturtā un sestā pamata noraidījums ir apstrīdēts šajā apelācijas sūdzībā, *Lundbeck* norādīja, ka Komisija ir pieļāvusi vairākas tiesību kļūdas un kļūdas vērtējumā, uzskatīdama, ka strīdīgie nolīgumi apstrīdētajā lēmumā ir jākvalificē kā "ierobežojums mērķa dēļ".

94 Pārsūdzētā sprieduma 338.–344. punktā atgādinājusi piemērojamos principus un judikatūru par kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", Vispārējā tiesa noraidīja ikvienu no šiem pamatiem.

95 Lai noraidītu otro atcelšanas pamatu, kas attiecas uz tiesību kļūdu un kļūdu faktos, kā arī pamatojuma nenorādīšanu attiecībā uz vērtējumu par līdzekļu pārskaitījumu nozīmi strīdīgajos nolīgumos, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 361.–363. punktā it īpaši norādīja, ka šo nolīgumu puses nebija vienisprātis jautājumā par to, vai jaunie *Lundbeck* paņēmiena patenti ir pietiekami spēcīgi, lai izslēgtu ģenēriskā citaloprama ienākšanu tirgū, līdz ar to šie patenti nevarēja būt izšķiroši, lai ģenērisko zāļu ražotāji apņemtos neienākt tirgū.

96 Minētā sprieduma 366. punktā tā arī norādīja, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā pamatojās uz pierādījumu kopumu, kura mērķis bija pierādīt, ka faktors, kas ir pamudinājis ģenērisko zāļu ražotājus pieņemt to darbības ierobežojumus, galvenokārt ir bijis par labu šiem ražotājiem veikto *Lundbeck* apgriezto maksājumu lielums, nevis jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu pastāvēšana vai arī vēlme izvairīties no izdevumiem, kuri ir saistīti ar iespējamu tiesvedību.

97 Turklāt, vispirms norādījusi uz *Lundbeck* argumentiem it īpaši par to, ka zaudējumu atlīdzība, ko ģenērisko zāļu ražotājiem varēja piespriest maksāt, bieži vien varēja būt daudz mazāka nekā zaudējumi, kuri ir radušies oriģinālo zāļu ražotājam prettiesiskas iekļūšanas tirgū gadījumā, Vispārējā tiesa minētā sprieduma 387. punktā uzskatīja, ka nav pieņemami, ka uzņēmumi cenšas mazināt tiesību normu ietekmi, ko tie uzskata par pārāk nelabvēlīgu, noslēdzot aizliegtas vienošanās ar mērķi koriģēt šo nelabvēlīgo ietekmi, aizbildinādamies, ka šīs tiesību normas radot tiem nelabvēlīgu līdzsvara trūkumu.

98 Visbeidzot, šī paša sprieduma 398. un 399. punktā Vispārējā tiesa noraidīja *Lundbeck* argumentu, ka strīdīgajos nolīgumos neesot iekļauta neviena klauzula, kas ģenērisko zāļu ražotājiem liegtu apstrīdēt tā jauno paņēmiena patentu spēkā esamību, līdz ar to ar šiem nolīgumiem neesot novērsti visi pamudinājumi tiem ienākt tirgū. Šajā ziņā ir jānorāda, pirmkārt, ka apstrīdētajā lēmumā bija konstatēts vienīgi tas, ka strīdīgajos nolīgumos paredzētie apgrieztie maksājumi ir iedrošinājuši vai pamudinājuši ģenērisko zāļu ražotājus pieņemt to komerciālās autonomijas ierobežojumus, ko tie nebūtu pieņēmuši, ja šādu maksājumu nebūtu, nevis tas, ka ar tiem būtu novērsti visi pamudinājumi šajā ziņā, un, otrkārt, ka, pat ja strīdīgajos nolīgumos nebija iekļauta neviena klauzula par neapstrīdēšanu, ģenērisko zāļu ražotājiem katrā ziņā nebija nekādas intereses apstrīdēt jaunos *Lundbeck* paņēmiena patentus pēc strīdīgo nolīgumu noslēgšanas, jo apgrieztie maksājumi aptuveni atbilda peļņai, kādu tie bija cerējuši gūt, ienākot tirgū, vai zaudējumu atlīdzībai, kuru tie varētu saņemt, ja uzvarētu tiesvedībā pret *Lundbeck*.

99 Lai noraidītu trešo atcelšanas pamatu, kas attiecas uz tiesību kļūdu, kura esot pieļauta to principu piemērošanā, kas attiecas uz konkurences ierobežošanu mērķa dēļ, Vispārējā tiesa attiecīgi pārsūdzētā sprieduma 435. un 438. punktā it īpaši norādīja, ka strīdīgie nolīgumi ir salīdzināmi ar nolīgumiem par izslēgšanu no tirgus, kuri ir minēti starp vissmagākajiem konkurences ierobežojumiem, un ka nav nepieciešams, lai Komisija jau iepriekš būtu nosodījusi tāda paša veida

nolīgumus, lai tos varētu uzskatīt par tādiem, kas ir konkurences ierobežojums mērķa dēļ. Runājot par argumentu, ka apstrīdētajā lēmumā ir pieļauta tiesību kļūda, ciktāl tajā nav atzīts, ka "hipotētisks scenārijs" šajā gadījumā izslēdz iespēju konstatēt konkurences ierobežojumu mērķa dēļ, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 472. un 473. punktā uzskatīja, ka, runājot par konkurences ierobežojumiem mērķa dēļ, Komisijai tikai bija jāpierāda, ka strīdīgie nolīgumi ir pietiekami kaitējoši konkurencei, ņemot vērā to noteikumu saturu, mērķus, kā arī ekonomisko un juridisko kontekstu, kādā tie iekļaujas, nepastāvot pienākumam novērtēt to sekas, jo "hipotētiska scenārija" vērtēšana līdzinātos drīzāk strīdīgo nolīgumu ietekmes uz tirgu vērtējumam, nevis objektīvam vērtējumam par to konkurencei pietiekami kaitējošo raksturu.

100 Lai noraidītu ceturto atcelšanas pamatu, kas attiecas uz tiesību kļūdu un pamatojuma nenorādīšanu, noraidot kritēriju par patenta piemērošanas jomu kā būtisku normu izlīguma nolīgumu saistībā ar patentiem novērtēšanai LESD 101. panta 1. punkta ietvaros, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 491. un 495. punktā it īpaši atzina, ka *Lundbeck* arguments, saskaņā ar kuru līgumiskie ierobežojumi, kas ietilpst patenta īpašnieka tiesību piemērojamībā laikā, kā arī teritoriālās un materiālās piemērošanas jomā, nepārkāpj konkurences tiesības, jo šie ierobežojumi ir analogi tiem, kuri ir raksturīgi pamatā esošajam patentam, ir problemātisks, pirmkārt, tāpēc, ka tas liek prezumēt, ka ar ģenēriskajām zālēm tiek pārkāpts oriģinālo zāļu ražotāja patents, un tādējādi uz šā pamata tas ļauj izslēgt ģenēriskās zāles, lai gan jautājums par ģenērisko zāļu pārkāpjošo vai nepārkāpjošo raksturu nav atrisināts, un, otrkārt, tāpēc, ka tas balstās uz prezumpciju, ka jebkurš patents, kas ir minēts izlīguma ietvaros, gadījumā, ja tā spēkā esamība tiktu apstrīdēta, tiktu uzskatīts par spēkā esošu, lai gan tam nav pamata ne tiesībās, ne praksē, vienlaikus piebilstot – tas, ka dažus ierobežojumus, kuri ir ietverti strīdīgajos nolīgumos, Komisija uzskatīja par tādiem, kas potenciāli ietilpst jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piemērošanas jomā, nozīmē tikai to, ka tas būtu varējis panākt līdzīgus ierobežojumus ar tiesu nolēmumiem, kuri tiktu pieņemti šo patentu īstenošanai, gadījumā, ja tas kompetentajās valsts tiesās būtu guvis pozitīvu rezultātu. Pārsūdzētā sprieduma 515. punktā Vispārējā tiesa ir arī norādījusi, ka tas, vai strīdīgajos nolīgumos iekļautie ierobežojumi pārsniedz jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piemērošanas jomu, ir ticis uzskatīts par būtisku, bet ne izšķirošu faktoru, lai varētu konstatēt, ka pastāv ierobežojums mērķa dēļ LESD 101. panta 1. punkta izpratnē.

101 Lai noraidītu sesto atcelšanas pamatu, kas attiecas uz acīmredzamu kļūdu faktu vērtējumā, kura ir pieļauta, ciktāl apstrīdētajā lēmumā ir secināts, ka strīdīgajos nolīgumos ir bijuši iekļauti ierobežojumi, kas pārsniedz tos, kuri ir raksturīgi jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piešķirto tiesību īstenošanai, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 539. un 572. punktā uzskatīja, ka, pat ja ar šiem nolīgumiem nav pārsniegta šo jauno patentu piemērošanas joma, minētie nolīgumi tomēr ir uzskatāmi par konkurences ierobežojumiem mērķa dēļ LESD 101. panta 1. punkta izpratnē, jo tos veido aizliegtas vienošanās ar mērķi aizkavēt ģenērisko zāļu ražotāju ienākšanu tirgū apmaiņā pret ievērojamiem apgrieztajiem maksājumiem, kas neskaidrību saistībā ar šādu ienākšanu pārvērta pārliecībā, ka strīdīgo nolīgumu darbības laikā tā nenotiks.

Lietas dalībnieku argumenti

102 Ar pirmo pamatu, kam ir četras daļas un kas ir vērsts pret pārsūdzētā sprieduma 335., 491., 495., 515., 536., 539., 572. un 801. punktu, *Lundbeck*, kuru atbalsta *EFPIA*, pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pieļāvusi tiesību kļūdu, apstiprinādama apstrīdēto lēmumu, ciktāl tajā ir secināts, ka strīdīgie nolīgumi ierobežo konkurenci mērķa dēļ, pat ja šajos nolīgumos paredzētie ierobežojumi ietilpst tā jauno paņēmiena patentu piemērošanas jomā.

103 *Lundbeck* būtībā norāda, pirmkārt, ka, ņemot vērā prasību šauri interpretēt jēdzienu "ierobežojums mērķa dēļ", strīdīgos nolīgumus nevar uzskatīt par kaitējošiem konkurencei to rakstura dēļ, jo tajos ir ietverti ierobežojumi, kas ir līdzīgi tiem, kurus attiecīgo patentu īpašnieks būtu varējis panākt ar tiesas nolēmumu, ar ko ir noteikts ievērot tā patentus. Tāpat arī Vispārējā tiesa nepamatoti esot uzskatījusi, ka apgriezto maksājumu esamība un to nesamērīgais raksturs bija izšķiroši strīdīgo nolīgumu kvalifikācijā par "ierobežojumu mērķa dēļ".

104 Otrkārt, *Lundbeck* apgalvo, ka Vispārējā tiesa nav pareizi novērtējusi strīdīgo nolīgumu ekonomisko un juridisko kontekstu, kas ļaujot izskaidrot iemeslus, kuru dēļ tas veica attiecīgos maksājumus ģenērisko zāļu ražotājiem. Šajā ziņā *Lundbeck* galvenokārt norāda, ka izlīgums strīdā par patentiem ir likumīgs un ierasts strīdu novēršanas veids, kas pats par sevi nerada konkurences problēmas, un ka risku asimetrija starp patenta īpašnieku un ģenērisko zāļu ražotājiem, kuras dēļ pirmais nevar panākt pilnīgu to zaudējumu atlīdzību, kas ir saistīti ar prettiesisku ienākšanu ģenērisko zāļu tirgū, pamato izlīgumus, pat ja attiecīgie patenti ir objektīvi stipri un pārkāpti.

105 Treškārt, *Lundbeck* uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 466.–477. punktā atsakoties noteikt Komisijai pienākumu pārbaudīt attiecīgo "hipotētisko scenāriju", jo šāda pārbaude esot nepieciešams elements, kas ir jāņem vērā jebkurā konkurences analīzē, pat ja tiek uzskatīts, ka attiecīgais nolīgums rada ierobežojumu mērķa dēļ, lai konstatētu cēloņsakarību starp saskaņotām darbībām un minēto ierobežojumu, kā arī lai izslēgtu, ka šo ierobežojumu varētu būt radījuši citi faktori, piemēram, šajā gadījumā patentu esamība. 2020. gada 6. februāra atbildē uz jautājumu rakstveida atbildes sniegšanai *Lundbeck* norādīja, ka šo tiesību kļūdu apstiprina nozīme, kādu Tiesa minētā scenārija pārbaudei ir piešķīrusi 2020. gada 30. janvāra sprieduma *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52) 37. punktā.

106 Ceturtkārt, *Lundbeck* uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 435. un 470.–476. punktā strīdīgos nolīgumus pielīdzinot neslēptiem nolīgumiem par izslēgšanu no tirgus tāpēc, ka tie ir noslēgti starp reāliem vai potenciāliem konkurentiem. Šiem nolīgumiem esot leģitīmi mērķi. Turklāt strīdīgo nolīgumu noslēgšanas laikā neesot pastāvējusi nedz kāda prakse, nedz kāds vienprātīgs nolīgums par kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", neatkarīgi no tā, vai runa ir par judikatūru vai Eiropas vai valsts konkurences iestāžu lēmumu pieņemšanas praksi. Turklāt no *KFST* sarakstes izriet, ka tolaik tādi nolīgumi kā strīdīgie nolīgumi atradās pelēkajā zonā, un līdz ar to neliecināja par pietiekamu kaitējuma konkurencei pakāpi, lai tos varētu kvalificēt kā "ierobežojumu mērķa dēļ".

107 Visbeidzot, 2020. gada 6. februāra atbildē uz jautājumu rakstveida atbildes sniegšanai *Lundbeck* norādīja, ka strīdīgos nolīgumus nevar kvalificēt kā "ierobežojumu mērķa dēļ", jo pretēji tiem, kas ir tikuši aplūkoti lietā, kurā ir taisīts 2020. gada 30. janvāra spriedums *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52), tajos nav ietvertas klauzulas par attiecīgo patentu neapstrīdēšanu.

108 Ar otro pamatu *Lundbeck* uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu un acīmredzamu kļūdu pierādījumu vērtējumā, nepiemērojot atbilstošu juridisko kritēriju, lai secinātu, ka pieci no sešiem strīdīgajiem nolīgumiem – proti, *GUK* nolīgums attiecībā uz EEZ, *Arrow UK* nolīgums, Dānijas *Arrow* nolīgums, *Alpharma* nolīgums un *Ranbaxy* nolīgums – neietilpst tā jauno paņēmiena patentu piemērošanas jomā. Šie nolīgumi, it īpaši aplūkojot tos kopā ar piemērojamajām valsts tiesībām, neatklāj vienotu gribu, kuras mērķis ir izslēgt minētos nolīgumus no jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piemērošanas jomas un tādējādi šos pašus nolīgumus piemērot citalopramam, ar ko netiek pārkāpts patents.

109 Ar trešo pamatu, kas ir izvirzīts pakārtoti gadījumā, ja Tiesa pilnībā vai daļēji noraidītu apelācijas sūdzības otro pamatu un tādējādi apstiprinātu, ka no sešiem strīdīgajiem nolīgumiem pieci vai mazāk neietilpst jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piemērošanas jomā, pēdējais minētais norāda, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, šos nolīgumus kvalificēdama par "ierobežojumu mērķa dēļ" to iemeslu dēļ, kas ir izklāstīti pirmā pamata otrajā, trešajā un ceturtajā daļā.

Tiesas vērtējums

110 Vispirms ir jānorāda, ka *Lundbeck* paustā kritika ir sadalīta divās daļās – ar pirmā pamata pirmo, otro un ceturto daļu tiek apšaubīta strīdīgo nolīgumu kvalifikācija par "ierobežojumu mērķa dēļ" un ar šī pamata trešo daļu tiek apstrīdēta metodoloģija, kas ir izmantota šīs kvalifikācijas izdarīšanai, un precīzāk tas, ka Vispārējā tiesa nepārbaudīja "hipotētisko scenāriju".

111 Tādējādi sākumā ir jāpārbauda pirmā pamata pirmā, otrā un ceturtā daļa kopā un pēc tam ir jāpārbauda šī pamata trešā daļa.

112 Pirmkārt, runājot par pirmā pamata pirmo, otro un ceturto daļu, Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt, kā Vispārējā tiesa to ir atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 343. punktā, ka jēdziens "ierobežojums mērķa dēļ" ir jāinterpretē šauri un var tikt piemērots tikai dažiem uzņēmumu noslēgtiem nolīgumiem, kas paši par sevi un ņemot vērā to noteikumu saturu, mērķus, kā arī ekonomisko un juridisko kontekstu, kādā tie iekļaujas, ir pietiekami kaitīgi konkurencei, lai varētu uzskatīt, ka to seku pārbaude nav vajadzīga, jo dažu veidu saskaņošana starp uzņēmumiem jau pēc sava rakstura var tikt uzskatīta par normālai konkurences funkcionēšanai kaitējošu (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 67. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

113 Runājot par līdzīgiem izlīguma nolīgumiem strīdos, kas attiecas uz tādas aktīvās vielas ražošanas paņēmiena patentu, kura ir kļuvusi par vispārpieejamu, un kas ir noslēgti starp oriģinālo zāļu ražotāju un vairākiem ģenērisko zāļu ražotājiem un kuru sekas ir ģenērisko zāļu ieiešanas tirgū atlikšana, pretī par to no oriģinālo zāļu ražotāja saņemot monetāru vai nemonetāru līdzekļu pārskaitījumu, Tiesa atzina, ka šādus nolīgumus visos gadījumos nevar uzskatīt par "ierobežojumu mērķa dēļ" LESD 101. panta 1. punkta izpratnē (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 84. un 85. punkts).

114 Tomēr kvalifikācija par "ierobežojumu mērķa dēļ" ir jāveic, ja no attiecīgā izlīguma nolīguma analīzes izriet, ka tajā paredzētie līdzekļu pārskaitījumi ir izskaidrojami tikai ar attiecīgā patenta īpašnieka un pārkāpuma izdarītāja komercinteresēm neīstenot konkurenci atbilstoši spējām, jo nolīgumi, ar kuriem konkurenti ar konkurenci saistīto risku apzināti aizstāj ar savstarpēju praktisku sadarbību, acīmredzami ir kvalificējami kā "ierobežojums mērķa dēļ" (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 83. un 87. punkts).

115 Šīs pārbaudes veikšanas nolūkā katrā atsevišķā gadījumā ir jāvērtē, vai oriģinālo zāļu ražotāja līdzekļu pārskaitījumu ģenērisko zāļu ražotājam pozitīvā neto bilance bija pietiekami liela, lai faktiski mudinātu ģenērisko zāļu ražotāju atteikties ieiet attiecīgajā tirgū un tādējādi nekonkurēt atbilstoši spējām ar oriģinālo zāļu ražotāju, un nav prasīts, lai šī pozitīvā neto bilance noteikti būtu lielāka nekā peļņa, ko šis ģenērisko zāļu ražotājs būtu guvis, ja tas būtu uzvarējis tiesvedībā patentu jomā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 93. un 94. punkts).

116 Šajā gadījumā no pārsūdzētā sprieduma izriet, ka strīdīgo nolīgumu sekas bija tādas, ka ģenērisko zāļu ražotāji palika ārpus attiecīgajiem tirgiem un viens no tiem – proti, *Merck (GUK)* – pārtrauca veikt piegādes kādam tālākpārdevējam, kas darbojas attiecīgo ģenērisko zāļu Zviedrijas tirgū, un pameta Apvienotās Karalistes tirgu, kā tas izriet no pārsūdzētā sprieduma 131. punkta.

117 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 361.–363., kā arī 366. punkts, ko *Lundbeck* apelācijas sūdzībā neapstrīd, norāda, pirmkārt, uz to, ka strīdīgo nolīgumu puses pirms to noslēgšanas nebija vienisprātis par to, vai jaunie *Lundbeck* paņēmiena patenti ir pietiekami stipri, lai izslēgtu ģenēriskā citaloprama ienākšanu tirgū, līdz ar to šie patenti nevarēja būt izšķiroši, lai ģenērisko zāļu ražotāji apņemtos neienākt tirgū. Otrkārt, no šiem punktiem izriet arī tas, ka *Lundbeck* neapstrīd, ka summas, ko tas samaksāja šiem ražotājiem, varēja aprēķināt, par pamatu ņemot peļņu vai apgrozījumu, kuru pēdējie minētie cerēja iegūt strīdīgo nolīgumu spēkā esamības laikā, ja tie būtu ienākuši tirgū. Treškārt, minētajos punktos atklājas arī tas, ka pierādījumi par laikposmu pirms strīdīgo nolīgumu noslēgšanas pierāda, ka ģenērisko zāļu ražotāji bija īstenojuši būtiskus centienus, lai sagatavotu savu ienākšanu tirgū, un ka tiem nav bijis nolūka atteikties no šiem centieniem jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu dēļ, un ka tādējādi galvenokārt ģenērisko zāļu ražotājiem pārskaitīto apgriezto maksājumu lielums tos bija mudinājis piekrist to darbības ierobežojumiem.

118 Ņemot vērā šos faktu konstatējumus un nenoskaidrojot, vai pārsūdzētā sprieduma 435. un 476. punktā Vispārējā tiesa pamatoti varēja strīdīgos nolīgumus pielīdzināt nolīgumiem par izslēgšanu no tirgus vai pat nolīgumiem par tirgus sadali, tā, nepieļaudama tiesību kļūdu, secināja, ka strīdīgie nolīgumi ir jākvalificē kā "ierobežojums mērķa dēļ" LESD 101. panta 1. punkta izpratnē it īpaši tāpēc, ka *Lundbeck* konkrēti 2020. gada 6. februāra atbildē uz jautājumu rakstveida atbildes sniegšanai nekādā ziņā neapgalvoja, ka līdzekļu pārskaitījumus, kas papildināja strīdīgos nolīgumus, varēja pamatot ar to, ka pastāv iespējamas – apzinātas un likumīgas – viena vai otra ģenērisko zāļu ražotāja sniegtas pretatlīdzības vai atteikšanās no kaut kā.

119 Šādu secinājumu nevar atspēkot ar *Lundbeck* izvirzītajiem argumentiem.

120 Pirmkārt, lai noraidītu strīdīgo nolēmumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", *Lundbeck* nav pamata atsaukties uz to, ka tie esot attiekušies tikai uz jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piemērošanas jomu, uz kuriem tam esot tiesības panākt to ievērošanu.

121 Lai gan tas, ka patenta īpašnieks ar patenta pārkāpuma izdarītāju noslēdz nolīgumu par izlīgumu, kas nepārsniedz šī patenta piemērojamību un atlikušo spēkā esamības laiku, protams, veido šī īpašnieka intelektuālā īpašuma tiesību izpausmi un ļauj tam iebilst pret jebkuru patenta pārkāpumu, tomēr ir jāsecina, ka minētais patents tā īpašniekam neļauj noslēgt līgumus, kuri ir pretrunā LESD 101. pantam (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 97. punkts).

122 Kā Vispārējā tiesa pamatoti ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 495. punktā, pat ja strīdīgajos nolīgumos ir ietverti arī ierobežojumi, kas iespējami ietilpst jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piemērošanas jomā, "šie nolīgumi pārsniedz viņu intelektuālā īpašuma tiesību īpašo mērķi, kurš, protams, ietver tiesības iebilst pret patentu pārkāpumiem, bet ne slēgt nolīgumus, saskaņā ar kuriem faktiskiem vai potenciāliem konkurentiem tirgū tiek samaksāts, lai tie neienāktu tirgū", un tas būtībā ir apstiprināts šī sprieduma 117. un 118. punktā.

123 Tādējādi, *Lundbeck* nepamatoti cenšas atsaukties uz to, ka strīdīgie nolīgumi ir leģitīma tam piederošo intelektuālā īpašuma tiesību izpausme. Katrā ziņā šāds apgalvojums ir balstīts uz diviem pieņēmumiem, kas minēto nolīgumu noslēgšanas brīdī nebija pierādīti – ka jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu spēkā esamība nevar tikt apšaubīta un ka ģenērisko zāļu ražotāji tos pārkāpj (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 88. punkts).

124 Otrkārt, lai noraidītu strīdīgo nolīgumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", *Lundbeck* arī nevar apgalvot, ka tiem bija leģitīmi mērķi, jo to mērķis bija nodrošināt tā jauno paņēmiena patentu aizsardzību, izmantojot leģitīmu un bieži izmantotu strīdu izšķiršanas metodi, vai tie atbilda risku simetrijai, kas pastāv starp oriģinālo zāļu ražotājiem un ģenērisko zāļu ražotājiem.

125 Pirmkārt, runājot par argumentu, ka minēto nolīgumu mērķis ir nodrošināt jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu aizsardzību, izmantojot leģitīmu un bieži izmantotu strīdu izšķiršanas metodi, pietiek atgādināt, kā tas jau ir minēts šī sprieduma 121. punktā un kā to būtībā pārsūdzētā sprieduma 495. punktā pamatoti ir norādījusi Vispārējā tiesa, ka patents neļauj tā īpašniekam noslēgt līgumus, ar kuriem tiek pārkāpts LESD 101. pants.

126 Otrkārt, runājot par argumentu, ka strīdīgie nolīgumi ir atbilde uz to, ko turklāt Vispārējā tiesa ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 378. punktā, ka zaudējumi, uz kuriem var atsaukties oriģinālo zāļu ražotāji prettiesiskas ģenērisko zāļu ienākšanas tirgū gadījumā, bieži vien ir daudz mazāki nekā zaudējumi, kas tiem ir radušies, ir jāatgādina, ka tiesību aktu prasību ievērošana ir jānodrošina publiskām iestādēm, nevis privātiem uzņēmumiem (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 88. punkts).

127 Tādējādi, kā Vispārējā tiesa pamatoti ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 387. punktā, nav pieņemami, ka uzņēmumi cenšas mazināt tiesību normu ietekmi, ko tie uzskata par pārāk nelabvēlīgu, noslēdzot aizliegtas vienošanās ar mērķi koriģēt šo nelabvēlīgo ietekmi, aizbildinoties, ka šīs normas radot tiem nelabvēlīgu līdzsvara trūkumu.

128 Līdz ar to *Lundbeck* minētie apstākļi nevar leģitimizēt LESD 101. panta pārkāpumu un vēl jo mazāk saskaņotas darbības, attiecībā uz kurām ir konstatēts, ka tās ir pietiekami kaitējošas konkurencei, lai varētu tikt kvalificētas kā "ierobežojums mērķa dēļ".

129 Treškārt, lai noraidītu strīdīgo nolīgumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", *Lundbeck* nevar arī atsaukties uz to, ka šo nolīgumu noslēgšanas brīdī pastāvēja šaubas par iespēju apstiprināt šo kvalifikāciju attiecībā uz tādiem nolīgumiem kā strīdīgie nolīgumi, it īpaši, ņemot vērā, ka nav ar šādiem nolīgumiem saistītas lēmumu pieņemšanas prakses, un šaubas, kuras, kā uzskata *Lundbeck*, rada atsevišķi *KFST*, kā arī Komisijas paziņojumi.

130 Kā Vispārējā tiesa pamatoti ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 438. un 774. punktā, nekādā ziņā nav vajadzīgs, lai Komisija jau iepriekš būtu nosodījusi šāda veida nolīgumus, lai tos varētu uzskatīt par tādiem, kas ir konkurences ierobežojums mērķa dēļ, lai gan tie ir noslēgti īpašā kontekstā, piemēram, saistībā ar intelektuālā īpašuma tiesībām.

131 Lai konkrētu nolīgumu varētu kvalificēt kā "ierobežojumu mērķa dēļ", nozīme ir tikai tā raksturīgajām īpašībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c., C-307/18, EU:C:2020:52, 84. un 85. punkts), no kurām ir jāsecina iespējams īpašs kaitīgums konkurencei, vajadzības gadījumā veicot detalizētu šī nolīguma, tā mērķu un ekonomiskā un juridiskā konteksta, kādā tas iekļaujas, analīzi.

132 Tāpat arī Komisijas un kādas valsts konkurences iestādes pretrunīgas nostājas saistībā ar nolīgumu, no kurām dažas vienkārši ir minētas ziņojumos, piemēram, tās, kas ir minētas pārsūdzētā sprieduma 747.–751. punktā, pat ja pieņem, ka tās ir pareizas, nevar likt izslēgt jebkuru iespēju šo nolīgumu kvalificēt kā "ierobežojumu mērķa dēļ", jo nekādā ziņā nav pierādīts, ka tās ir tādas analīzes rezultāts, kāda ir paredzēta iepriekšējā punktā.

133 Ceturtkārt, *Lundbeck*, visbeidzot, lai noraidītu strīdīgo nolīgumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", nevar atsaukties uz to, ka šajos nolīgumos nav ietvertas klauzulas par neapstrīdēšanu pretēji nolīgumiem, kas ir aplūkoti lietā, kurā ir taisīts 2020. gada 30. janvāra spriedums *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52), vai arī uz to, ka šajā spriedumā esot norādīts uz to, cik svarīgi ir ņemt vērā attiecīgo nolīgumu konkurenci veicinošo ietekmi to iespējamās kvalifikācijas par "ierobežojumu mērķa dēļ" ietvaros.

134 Šajā ziņā šī sprieduma 114. punktā jau tika atgādināts, ka, runājot par tādiem nolīgumiem kā strīdīgie nolīgumi, ir svarīgi noskaidrot, vai ar šiem nolīgumiem konkurenti ar konkurenci saistīto risku apzināti aizstāj ar savstarpēju praktisku sadarbību, novērtējot galvenokārt, vai tajos paredzēto līdzekļu pārskaitījumu neto bilance ir izskaidrojama tikai ar patenta īpašnieka un pārkāpuma izdarītāja komercinteresēm neīstenot konkurenci atbilstoši spējām.

135 Pārsūdzētā sprieduma 399. punktā Vispārējā tiesa galīgi ir konstatējusi, pirmkārt, ka, pat ja strīdīgajos nolīgumos nav ietverta neviena klauzula par neapstrīdēšanu, ģenērisko zāļu ražotājiem nebija intereses apstrīdēt jaunos *Lundbeck* paņēmiena patentus pēc strīdīgo nolīgumu noslēgšanas, jo apgrieztie maksājumi aptuveni atbilda peļņai, kuru tie bija cerējuši gūt, ienākot tirgū, vai zaudējumu atlīdzībai, ko tie varētu saņemt, ja uzvarētu tiesvedībā tiesā pret *Lundbeck*, un, otrkārt, pat ja tiktu pieņemts, ka šie maksājumi būtu mazāki nekā gaidāmie ieguvumi, tie tomēr ir noteikts un tūlītējs ieguvums, šiem ražotājiem neuzņemoties riskus, kuri varētu būt saistīti ar ienākšanu tirgū.

136 Ar šādu konstatējumu šajā gadījumā pietiek, lai pierādītu, ka strīdīgie nolīgumi ierobežo konkurenci mērķa dēļ, vēl jo vairāk tāpēc, ka *Lundbeck* katrā ziņā apelācijas sūdzībā neatsaucas ne uz kādu ar šiem nolīgumiem saistītu konkurenci veicinošu ietekmi un tādējādi nav izpildījis pierādīšanas standartu, kurš ir prasīts 2020. gada 30. janvāra spriedumā *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52), it īpaši tā 107. punktā, un tas varētu likt noraidīt minēto nolīgumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", ņemot vērā saprātīgas šaubas par to pietiekamo kaitīgumu konkurencei.

137 Vienkāršs nepamatots apgalvojums par strīdīgo nolīgumu konkurenci veicinošo ietekmi nevar būt pietiekams, lai noraidītu to kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ" (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c. C-307/18, EU:C:2020:52, 110. punkts).

138 Lai gan prasībā atcelt tiesību aktu un konkrētāk tās pamatojumam izvirzītajā septītajā pamatā *Lundbeck*, protams, norādīja, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, nepareizi novērtējot strīdīgo nolīgumu efektivitātes palielināšanos LESD 101. panta 3. punkta piemērošanas ietvaros, tomēr ir jāsecina, ka pārsūdzētā sprieduma 708.–720. punkts, kuros Vispārējā tiesa ir noraidījusi minēto pamatu, nav apstrīdēti šajā apelācijas tiesvedībā un ka minētajos punktos paustais pamatojums nav minēts, lai apšaubītu šo nolīgumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", it īpaši *Lundbeck* 2020. gada 6. februāra atbildē uz jautājumu rakstveida atbildes sniegšanai.

139 Otrkārt, runājot par pirmā pamata trešo daļu, kas ir vērsta pret pārsūdzētā sprieduma 472. un 473. punktu, kuros Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja, ka, lai rīcību kvalificētu kā "ierobežojumu mērķa dēļ", "hipotētiskā scenārija" pārbaude nav jāveic, ir jānorāda, ka šī pārbaude ļauj novērtēt saskaņotu darbību sekas, ņemot vērā LESD 101. pantu, ja minēto darbību analīze neatklāj pietiekamu kaitīgumu konkurencei, kas var ļaut to kvalificēt kā "ierobežojumu mērķa dēļ" (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c. C-307/18, EU:C:2020:52, 115. un 118. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

140 Tādējādi, ja vien netiek noliegts skaidrs nošķīrums, kurš pastāv starp jēdzieniem "ierobežojums mērķa dēļ" un "ierobežojums seku dēļ", kas izriet no LESD 101. panta 1. punkta formulējuma (spriedums, 2020. gada 30. janvāris, *Generics (UK)* u.c. C-307/18, EU:C:2020:52, 63. punkts), "hipotētiska scenārija" pārbaude, kuras mērķis ir atklāt konkrētu saskaņotu darbību sekas, nevar būt vajadzīga, lai saskaņotas darbības kvalificētu kā "ierobežojumu mērķa dēļ".

141 Līdz ar to, kā Vispārējā tiesa pamatoti ir konstatējusi pārsūdzētā sprieduma 472. punktā, lai šādas darbības kvalificētu kā "ierobežojumu mērķa dēļ", svarīgi ir vienīgi pierādīt, ka tās ir pietiekami kaitējošas konkurencei, ņemot vērā šo tiesību normu saturu, mērķus, ko ar tām ir paredzēts sasniegt, kā arī ekonomisko un juridisko kontekstu, kādā tās iekļaujas, un Komisijai nav pienākuma pārbaudīt to sekas.

142 Turklāt pretēji tam, ko *Lundbeck* norādīja 2020. gada 6. februāra atbildē uz jautājumu rakstveida atbildes sniegšanai, "hipotētiska scenārija" pārbaude nevar būt vajadzīga atbilstoši 2020. gada 30. janvāra sprieduma *Generics (UK)* u.c. (C-307/18, EU:C:2020:52) 37. punktam.

143 Lai gan minētajā punktā Tiesa, protams, ir precizējusi, ka tad, ja runa ir par nolīgumu, kura sekas ir uzņēmuma īslaicīga neielaišana tirgū, ir jānoskaidro, vai, minētajam nolīgumam nepastāvot, būtu pastāvējušas reālas un konkrētas iespējas, ka šis uzņēmums piekļūs minētajam tirgum, ir jākonstatē, ka šis precizējums attiecās uz vērtējumu par potenciālas konkurences attiecību esamību starp tāda nolīguma pusēm kā tie, kas tika aplūkoti lietā, kurā tika taisīts minētais spriedums, nevis uz minēto nolīgumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ".

144 Līdz ar to pirmā pamata trešā daļa ir jānoraida kā nepamatota.

145 Runājot par otro pamatu, nelemjot par tā pieņemamību, ko apstrīd Komisija, ir jāatgādina, ka pārsūdzētā sprieduma 539. punktā Vispārējā tiesa, nepieļaudama tiesību kļūdu, kā tas izriet no šī sprieduma 121. punkta, ir norādījusi, ka, pat ja strīdīgie nolīgumi nepārsniedza jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piemērošanas jomu, šie nolīgumi tomēr bija konkurences ierobežojums mērķa dēļ LESD 101. panta 1. punkta izpratnē. Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 541. punkta, *Lundbeck* argumentu pārbaudi, kas ir kritizēta otrajā pamatā, Vispārējā tiesa veica tikai pakārtoti. Tādējādi, tā kā otrais pamats ir vērsts pret pārsūdzētā sprieduma *ad abundantiam* motīviem, tas ir jānoraida kā neefektīvs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 14. decembris, *SV Capital*/*ABE*, C-577/15 P, EU:C:2016:947, 65. punkts).

146 Visbeidzot, ir jākonstatē, ka trešajā pamatā *Lundbeck* atsaucas uz argumentāciju, kas ir pausta tā pirmā pamata pamatojumam. Risinājums, kas ir rasts saistībā ar šo pirmo pamatu, kurš attiecas uz strīdīgo nolīgumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", ciktāl tie ietilpst tikai jauno *Lundbeck* paņēmiena patentu piemērošanas jomā, *a fortiori* ir spēkā arī saistībā ar trešo pamatu, kas attiecas uz dažu strīdīgo nolīgumu kvalifikāciju par "ierobežojumu mērķa dēļ", ciktāl tie pārsniedz minēto patentu piemērošanas jomu.

147 Līdz ar to no iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem izriet, ka pirmais līdz trešais pamats ir jānoraida.

Par piekto pamatu

Par atbilstošajiem pārsūdzētā sprieduma punktiem

148 Ar prasības atcelt tiesību aktu devītā pamata pirmo daļu *Lundbeck* norādīja – ja pieņem, ka Komisijai bija pamats secināt, ka ar strīdīgajiem nolēmumiem ir pārkāpts LESD 101. pants, neviens spēkā esošs iemesls, ņemot vērā uzdoto faktisko un tiesību jautājumu novitāti un sarežģītību, Komisijai neļāva šajā gadījumā tam noteikt naudas sodus, nepārkāpjot tiesiskās drošības un noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) principus.

149 Lai noraidītu šo pamatu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 777. punktā būtībā uzskatīja, ka nolīgumos paredzētie konkurences ierobežojumi, ar kuriem oriģinālo zāļu ražotājam, izmantojot ievērojamus apgrieztos maksājumus, ir izdevies noteiktu laika periodu potenciālos konkurentus atturēt no ienākšanas tirgū, tajā laikā ne tikai nebija neparedzami, bet šo nolīgumu puses varēja saprātīgi apzināties, ka šie ierobežojumi ir pretrunā LESD 101. panta 1. punktam, kas tādējādi ļāva Komisijai tos sodīt, nepārkāpjot tiesiskās drošības un noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) principus.

150 Vispārējā tiesa šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 776. punktā it īpaši norādīja, ka daži ģenērisko zāļu ražotāji apzinājās strīdīgajiem nolīgumiem analogu nolīgumu pārkāpjošo raksturu un tieši tāpēc ir atteikušies noslēgt šādus nolīgumus.

Lietas dalībnieku argumenti

151 Ar piekto pamatu, kas ir sadalīts trijās daļās, *Lundbeck* pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nepamatoti ir apstiprinājusi naudas sodus, kurus tam ir noteikusi Komisija.

152 Šī pamata pamatojumam *Lundbeck* norāda, pirmkārt, ka pārsūdzētā sprieduma 777. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, nepareizi piemērojot vainas pakāpi, kāda ir vajadzīga, lai noteiktu naudas sodu pretkonkurences darbību īstenotājam, jo šādu naudas sodu var noteikt tikai tad, ja ir skaidrs – nevis tikai iespējams –, ka tās īstenotājs zināja par pārkāpuma pretkonkurences raksturu.

153 Otrkārt, ņemot vērā strīdīgo nolīgumu sarežģīto raksturu, Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, apstiprinādama Komisijas secinājumu, ka *Lundbeck* nevarēja nezināt par tā rīcības pretkonkurences raksturu. Turklāt *Lundbeck* norāda, ka vismaz attiecībā uz visiem strīdīgajiem nolīgumiem šo secinājumu nevarēja pamatot ar pārsūdzētā sprieduma 776. punktā paredzētajiem dokumentiem, uz kuriem Vispārējā tiesa šajā ziņā ir pamatojusies, nesagrozot minētos dokumentus.

154 Treškārt, *Lundbeck* kritizē Vispārējo tiesu, ka tā nav ievērojusi tiesiskās drošības principu un principu par tiesību normas, ar ko tiek noteikts pārkāpums, jaunas interpretācijas atpakaļejoša spēka aizliegumu, apstiprinot pasludinātās sankcijas, kuras pārsniedz simboliskus naudas sodus. Būtu bijusi jānosaka simboliska summa, ņemot vērā, pirmkārt, strīdīgo nolīgumu radīto

jautājumu sarežģīto un unikālo raksturu, otrkārt, faktisko apstākļu rašanās laikā pastāvošo nenoteiktību saistībā ar LESD 101. panta interpretāciju, kas it īpaši izriet no *KFST* paziņojumiem, kā arī, treškārt, ar šādiem nolīgumiem saistītu precedentu neesamību.

155 Komisija uzskata, ka piektais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

156 Kā Vispārējā tiesa pamatoti ir atgādinājusi apstrīdētā sprieduma 762. punktā, uzņēmums var tikt sodīts par rīcību, kas ietilpst LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas jomā, ja tas nevarēja nezināt par savas rīcības pretkonkurences raksturu, neatkarīgi no tā, vai tas zināja vai nezināja par Līguma konkurences tiesību normu pārkāpumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūnijs, *Schenker & Co*. u.c., C-681/11, EU:C:2013:404, 37. punkts).

157 No tā izriet – tas, ka šis uzņēmums juridiski kļūdaini kvalificē savu rīcību, ar kuru ir pamatots konstatējums par pārkāpumu, nevar to atbrīvot no naudas soda noteikšanas, ja tas nevarēja nezināt par minētās rīcības pretkonkurences raksturu (spriedums, 2013. gada 18. jūnijs, *Schenker & Co*. u.c., C-681/11, EU:C:2013:404, 38. punkts).

158 Tādējādi svarīgi ir zināt tikai to, vai minētais uzņēmums spēja noteikt, vai tā rīcībai ir pretkonkurences raksturs, nevis, kā to apgalvo *Lundbeck*, to, vai šis pats uzņēmums to faktiski bija konstatējis.

159 Šajā ziņā Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 764. un 777. punktā atzina, ka strīdīgajos nolīgumos paredzētie konkurences ierobežojumi to noslēgšanas laikā ne tikai nebija neparedzami, bet šo nolīgumu puses varēja saprātīgi apzināties, ka šie ierobežojumi ir pretrunā LESD 101. panta 1. punktam.

160 Šī vērtējuma pamatojumam Vispārējā tiesa minētā sprieduma 765.–776. punktā galvenokārt ir atzinusi, pirmkārt, ka ne LESD 101. panta 1. punkta formulējums, ne ar šo tiesību normu saistītā judikatūra attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesībām, attiecībā uz kuru *Lundbeck* neapgalvo, ka Vispārējā tiesa to būtu kļūdaini interpretējusi, nerada šaubas par strīdīgo nolīgumu pretrunā esamību LESD 101. panta 1. punktam, otrkārt, ka *KFST* nostājas ieņemšana attiecībā uz šiem nolīgumiem, pat ja tā būtu neviennozīmīga, nevar radīt tiesisko paļāvību par to, ka par minētajiem nolīgumiem nav paredzēti sodi, treškārt, ka par strīdīgajiem nolīgumiem noteiktā soda unikālais raksturs nevar pamatot tikai simboliskus naudas sodus un, ceturtkārt, ka daži ģenērisko zāļu ražotāji ļoti labi apzinājās strīdīgajiem nolīgumiem līdzīgu nolīgumu prettiesisko raksturu un tieši šī iemesla dēļ atteicās parakstīt šādus nolīgumus.

161 Šāds pamatojums juridiski pietiekami pierāda par strīdīgajiem nolīgumiem piemērojamā soda vismaz paredzamo raksturu.

162 Turklāt *Lundbeck* nav pamata apgalvot, ka Vispārējā tiesa ir sagrozījusi faktus vai pierādījumus, atzīdama, ka daži ģenērisko zāļu ražotāji ļoti labi apzinājās strīdīgajiem nolīgumiem līdzīgu nolīgumu prettiesisko raksturu un tieši šī iemesla dēļ atteicās parakstīt šādus nolīgumus. Papildus tam, ka šis apgalvojums ir vērsts tikai pret vienu no iemesliem, kas pamatoja Vispārējās tiesas secinājumu un kas ir izklāstīti šī sprieduma 160. punktā, ir jāatgādina, ka, ņemot vērā tā pamata ārkārtējo raksturu, kurš attiecas uz faktu un pierādījumu sagrozīšanu, LESD 256. pantā, Eiropas Savienības Tiesas statūtu 58. panta pirmajā daļā un Reglamenta 168. panta 1. punkta d) apakšpunktā it īpaši ir noteikts, ka apelācijas sūdzības iesniedzējam ir konkrēti jānorāda, kurus

elementus Vispārējā tiesa ir sagrozījusi, un jānorāda kļūdas analīzē, kuru dēļ tā, viņaprāt, ir izdarījusi šo sagrozīšanu (spriedums, 2011. gada 20. oktobris, *PepsiCo*/*Grupo Promer Mon Graphic*, C-281/10 P, EU:C:2011:679, 78. punkts un tajā minētā judikatūra).

163 Lai gan *Lundbeck* ir atsaucies uz pārsūdzētā sprieduma 776. punktā paredzēto dokumentu sagrozīšanu, tas nekādā veidā nav norādījis, kādas ir analīzes kļūdas, ko Vispārējā tiesa esot pieļāvusi un kas tai esot likušas sagrozīt šos dokumentus. Līdz ar to, ciktāl piektais pamats attiecas uz iespējamu faktu un pierādījumu sagrozīšanu, tas ir jānoraida kā nepieņemams.

164 Turklāt tas, ka daži ģenērisko zāļu ražotāji vai *Lundbeck* personāla locekļi būtu varējuši paust šaubas par strīdīgo vai tiem līdzīgu nolīgumu likumību, ir elements, kas pilnībā var pamatot konstatējumu, ka *Lundbeck* spēja noteikt, ka tā rīcībai ir vai vismaz var būt pretkonkurences raksturs.

165 Visbeidzot, tas, ka Vispārējā tiesa apstiprināja *Lundbeck* uzliktos naudas sodus, kas pārsniedz simbolisku apmēru, nekādā ziņā nav pretrunā tiesiskās drošības principam, neraugoties uz strīdīgo nolīgumu radīto jautājumu unikālo un sarežģīto raksturu, precedenta neesamību vai ar šiem nolīgumiem saistītu dokumentu, kurus ir publicējusi *KFST* un kuru saturs ir izklāstīts pārsūdzētā sprieduma 749.–752. punktā, esamību.

166 Pirmkārt, runājot par tāda soda unikālo raksturu, kurš ir noteikts par strīdīgajiem nolīgumiem, kā Vispārējā tiesa būtībā ir atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 763. punktā, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. pantā garantētais piemērojamo tiesību aktu precizitātes princips nevar tikt interpretēts tādējādi, ka tas aizliegtu to normu saturu, kurās ir paredzēta krimināltatbildība, noskaidrot pakāpeniski, tiesām sniedzot interpretāciju, ja vien šī interpretācija ir saprātīgi paredzama (spriedums, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 167. punkts un tajā minētā judikatūra).

167 No šī sprieduma 114. punkta izriet, ka "ierobežojuma mērķa dēļ" kvalifikācija un *a fortiori* "konkurences ierobežojuma" kvalifikācija LESD 101. panta 1. punkta izpratnē ir jāveic tad, ja no attiecīgā izlīguma nolīguma analīzes izriet, ka tajā paredzētie līdzekļu pārskaitījumi ir izskaidrojami tikai ar attiecīgā patenta īpašnieka un pārkāpuma izdarītāja komercinteresēm neīstenot konkurenci atbilstoši spējām, ciktāl nolīgumi, ar kuriem konkurenti ar konkurenci saistīto risku apzināti aizstāj ar savstarpēju praktisku sadarbību, acīmredzami ir kvalificējami kā "ierobežojums mērķa dēļ".

168 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 764. un 777. punktā Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka *Lundbeck* varēja paredzēt sodu par strīdīgajiem nolīgumiem atbilstoši LESD 101. pantam.

169 Otrkārt, runājot par norādēm, kas izriet no *KFST* izdotajiem dokumentiem, ir svarīgi norādīt, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 749. un 750. punktā, kā arī 834. un 835. punktā būtībā pati ir konstatējusi vai nu, ka tie liecina, ka minētā iestāde uzskatīja, ka strīdīgie nolīgumi var ietekmēt konkurenci, ja izrādītos, ka *Lundbeck* ir maksājis konkurentiem, lai tie neienāktu tirgū, un tādējādi veido ļoti smagus LESD 101. panta pārkāpumus, vai arī, ka tie ir tikai Komisijas sākotnējā viedokļa atspoguļojums.

170 Turklāt, kā Vispārējā tiesa pamatoti ir atgādinājusi pārsūdzētā sprieduma 748. punktā, valsts konkurences iestādes nevar uzņēmumiem radīt tiesisku paļāvību, ka to rīcība nav pretrunā LESD 101. pantam, jo to kompetencē nav pieņemt negatīvu lēmumu, proti, lēmumu, ar kuru tiek

konstatēta minētās tiesību normas pārkāpuma neesamība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 18. jūnijs, *Schenker & Co.* u.c., C-681/11, EU:C:2013:404, 42. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

171 Tāpat arī, runājot par *Lundbeck* apgalvojumu, ka attiecīgo naudas sodu noteikšana izraisa krimināltiesību normu atpakaļejoša spēka aizlieguma principa pārkāpumu, pietiek norādīt, ka šis apgalvojums, kas pirmoreiz tika izvirzīts apelācijas tiesvedības stadijā, ir jauns pamats un tādējādi ir nepieņemams saskaņā ar Reglamenta 127. un 190. pantu, kuri aplūkoti kopā.

172 Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 757. punkta, jaunā atcelšanas pamata pirmajā daļā *Lundbeck* ir tikai atsaucies uz tiesiskās drošības un noziedzīgu nodarījumu un sodu tiesiskuma (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) principu pārkāpumu.

173 Tādējādi piektais pamats ir jānoraida daļēji kā nepieņemams un daļēji kā nepamatots.

Par sesto pamatu

Par atbilstošajiem pārsūdzētā sprieduma punktiem

174 Ar prasības atcelt tiesību aktu desmito pamatu, kura pirmās un otrās daļas noraidījums ir apstrīdēts šajā apelācijas sūdzībā, *Lundbeck* norādīja, ka Komisija ir pieļāvusi vairākas tiesību kļūdas un kļūdas faktos, par tam noteikto naudas sodu pamatsummu atzīstot pārāk augstu procentuālo daļu, proti, 10 un 11 % no attiecīgā produkta pārdošanas apjoma atkarībā no strīdīgo nolīgumu ģeogrāfiskā tvēruma, kā arī attiecīgo pārkāpumu ilgumu neierobežojot tikai ar to laikposmu, kurā ģenērisko zāļu ražotāji faktiski bija gatavi ieiet tirgū, un tas nozīmēja, ka tiem bija vismaz viena TA attiecīgajās valstīs, kā tas nebija, piemēram, Austrijas gadījumā.

175 Lai noraidītu desmitā atcelšanas pamata pirmo daļu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 806. un 812. punktā ir konstatējusi, ka, nepieļaujot tiesību kļūdu un nepārkāpjot samērīguma principu, Komisija bija noteikusi attiecīgo naudas sodu pamatsummu atbilstoši 2006. gada Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 22. punktam.

176 Pārsūdzētā sprieduma 804. punktā tā it īpaši norādīja, ka "pretēji tam, ko šajā ziņā apgalvo[ja] [*Lundbeck*], Komisijai nebija jāsamazina [naudas sodu] pamatsumma tāpēc, lai ņemtu vērā pārdevumu vērtību vienīgi valstīs, kurās ģenērisko [zāļu ražotāji] bija veikuši visvairāk sagatavošanās darbu, lai ienāktu tirgū", un ka, "runājot par pārkāpumiem mērķa dēļ, tā kā pārkāpumu, ko veidoja strīdīgie nolīgumi (izņemot nolīgumus, kas noslēgti ar *Arrow*), ģeogrāfiskais tvērums attiecās uz visu EEZ, Komisijai bija tiesības balstīties uz šo ģeogrāfisko tvērumu, sīkāk nepārbaudot ģenērisko [zāļu ražotāju] konkrētas perspektīvas ienākt tirgū katrā EEZ [dalīb]valstī". Vispārējā tiesa šajā ziņā precizēja, ka "tieši strīdīgo nolīgumu puses ir tās, kas noteica šo nolīgumu un tādējādi arī šajā gadījumā aplūkoto pārkāpumu ģeogrāfisko tvērumu, nolemjot, ka tie attieksies uz visu EEZ (izņemot ar *Arrow* saistīto pārkāpumu)".

177 Lai noraidītu desmitā atcelšanas pamata otro daļu, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 815. un 816. punktā uzskatīja, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā ir juridiski pietiekami pierādījusi, ka konkurence strīdīgo nolīgumu dēļ bija ierobežota visā to darbības laikā un ka *Lundbeck* nav pierādījis ne to, ka gadījumā, ja strīdīgie nolīgumi nepastāvētu, pat potenciāla konkurence starp tiem un ģenērisko zāļu ražotājiem nebūtu bijusi iespējama vai nebūtu pastāvējusi, ne arī to, ka šie nolīgumi nekādā veidā nav ierobežojuši konkurenci pretēji situācijai, kāda pastāvēja lietā, kurā ir

taisīts 2012. gada 29. jūnija spriedums *E.ON Ruhrgas* un *E.ON*/Komisija (T-360/09, EU:T:2012:332). Tā arī norādīja, ka pretējs risinājums liktu noliegt nošķirumu starp "reālu konkurenci" un "potenciālu konkurenci".

178 Visbeidzot, pārsūdzētā sprieduma 842. punktā Vispārējā tiesa, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, uzskatīja, ka šajā gadījumā nevar atzīt atbildību mīkstinošus apstākļus un ka to naudas sodu apmērs, kas *Lundbeck* ir noteikti apstrīdētajā lēmumā, ir jāapstiprina.

Lietas dalībnieku argumenti

179 Ar sesto pamatu, kas ir iesniegts pakārtoti un kam ir trīs daļas, *Lundbeck* norāda – ar to, ka Vispārējā tiesa apstiprināja to naudas sodu aprēķinu, kurus tam ir noteikusi Komisija, ir pieļauta tiesību kļūda, un šis apstiprinājums ir nepietiekami pamatots.

180 Šī pamata pamatojumam *Lundbeck* norāda, pirmkārt, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, pārsūdzētā sprieduma 804. punktā neuzskatot par vajadzīgu tam noteikto naudas sodu aprēķināšanas nolūkā izslēgt pārdošanas apjomus, ko strīdīgie nolīgumi nevarēja būt ietekmējuši, proti, *Lundbeck* pārdošanas apjomus dažās EEZ dalībvalstīs, kuru tirgus ģenērisko zāļu ražotājiem faktiski bija slēgts, jo pirms šo nolīguma spēkā esamības beigām tiem nebija izsniegta neviena TA vai, runājot par Austriju, tāpēc, ka *Lundbeck* patents uz AFV citalopramu tajā bija spēkā lielā minēto nolīgumu spēkā esamības laika daļā. Saskaņā ar 2006. gada Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 6. un 13. punktu Komisijai esot jāņem vērā tikai tie pārdošanas apjomi, kas faktiski ir saistīti ar attiecīgo pārkāpumu.

181 Turklāt Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 804. punktā arī esot nepareizi piemērojusi judikatūru, pirmkārt, uzskatot, ka "pārkāpuma mērķa dēļ" raksturs, kas piemīt strīdīgajiem nolīgumiem, atbrīvoja Komisiju no pienākuma veikt konkrētu pārbaudi, kaut gan šādai pārbaudei tomēr var būt zināma nozīme naudas sodu apmēra aprēķināšanā, kā Tiesa to ir norādījusi 2009. gada 4. jūnija sprieduma *T-Mobile Netherlands* u.c. (C-8/08, EU:C:2009:343) 31. punktā. Otrkārt, neizslēdzot, kā tas bija lietā, kurā ir taisīts 2012. gada 29. jūnija spriedums *E.ON Ruhrgas* un *E.ON*/Komisija (T-360/09, EU:T:2012:332), no naudas sodu aprēķināšanas pārdošanas apjomus, kas atbilst darbībām, kuras nevar konkurēt strīdīgo nolīgumu piemērošanas laikā, Vispārējā tiesa neesot veikusi faktu un juridisku analīzi, kāda ir vajadzīga, lai noteiktu pārdošanas apjomus, kas ir tieši vai netieši saistīti ar attiecīgajiem pārkāpumiem, kā tas ir prasīts 2016. gada 28. jūnija spriedumā *Telefónica*/Komisija (T-216/13, EU:T:2016:369, 309. punkts).

182 Otrkārt, *Lundbeck* kritizē Vispārējo tiesu, ka pārsūdzētā sprieduma 816. punktā tā nav pietiekami pamatojusi to, ka nav piemērojusi metodi, kas ir tikusi atzīta 2012. gada 29. jūnija spriedumā *E.ON Ruhrgas* un *E.ON*/Komisija (T-360/09, EU:T:2012:332). Vispārējā tiesa it īpaši neesot paskaidrojusi, kādā veidā ģenērisko zāļu ražotājiem *de facto* neesot bijis liegts iekļūt attiecīgo EEZ dalībvalstu tirgū, ņemot vērā TA neesamību un *Lundbeck* patenta uz AFV citaloprama esamību.

183 Treškārt, *Lundbeck* norāda, ka Vispārējā tiesa ir veikusi nepareizu lietas faktisko apstākļu vērtējumu, pārsūdzētā sprieduma 806. punktā uzskatīdama, ka to naudas sodu apmēra aprēķināšanai, kas tam tika noteikti saskaņā ar 2006. gada Pamatnostādnēm naudas soda aprēķināšanai, Komisija pamatoti ar pārkāpumu saistīto pārdošanas apjomu procentuālo daļu noteica 10 un 11 % apmērā atkarībā no strīdīgo nolīgumu ģeogrāfiskā tvēruma. Ņemot vērā šo nolīgumu ierobežoto ģeogrāfisko ietekmi un Komisijas lēmumu pieņemšanas praksi līdzīgās lietās, kā arī to, ka minētie nolīgumi nav aizliegtas vienošanās, šīm procentuālajām daļām esot bijis jābūt mazākām un tās esot bijis jānosaka cik vien iespējams zemas.

Tiesas vērtējums

184 Pirmkārt, runājot par sestā pamata pirmo un otro daļu, kas ir jāaplūko kopā, *Lundbeck* būtībā uzskata, ka pārsūdzētā sprieduma 804. un 816. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdas, neatbildot uz tā argumentāciju, uzskatīdama, ka Komisijai nav jāsamazina naudas sodu pamatsumma, lai ņemtu vērā pārdošanas apjomus vienīgi tajās valstīs, kurās ģenērisko zāļu ražotāji bija veikuši visvairāk sagatavošanās darbu ar mērķi ienākt tirgū.

185 Runājot par to, ka Komisija noteica naudas sodu atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktam, Tiesa jau ir atzinusi, ka šai iestādei katrā konkrētā gadījumā, ņemot vērā tā kontekstu, kā arī ar minēto regulu izveidotās sodu sistēmas izvirzītos mērķus, ir jānovērtē iecerētā ietekme uz attiecīgo uzņēmumu, it īpaši ņemot vērā apgrozījumu, kas atspoguļo šī uzņēmuma patieso ekonomisko situāciju laikposmā, kad ir ticis izdarīts pārkāpums (spriedums, 2016. gada 7. septembris, *Pilkington Group* u.c./Komisija, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 16. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

186 Šajā ziņā, nosakot naudas soda apmēru, ir lietderīgi ņemt vērā gan uzņēmuma kopējo apgrozījumu, kurš, kaut arī tikai aptuveni un nepilnīgi, zināmā mērā raksturo tā lielumu un ekonomisko varu, gan šī apgrozījuma daļu, ko veido preces, uz kurām attiecas pārkāpums, un kas līdz ar to var būt pieturas punkts, nosakot tā apmēru (spriedums, 2016. gada 7. septembris, *Pilkington Group* u.c./Komisija, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 17. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

187 Tā kā naudas sodus Komisija apstrīdētajā lēmumā noteica, piemērojot 2006. gada Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru, lai gan šo pamatnostādņu 13. punktā paredzētais "pārdošanas apjoma" jēdziens, protams, nevar tikt piemērots tādējādi, lai tas ietvertu attiecīgā uzņēmuma pārdošanas apjomu, kas neietilpst pārmestās aizliegtās vienošanās piemērošanas jomā, tas tomēr apdraud ar šo tiesību normu sasniedzamo mērķi, ja šis jēdziens tiktu uzskatīts par tādu, kurš attiecas vienīgi uz apgrozījumu, kas ir panākts tikai ar pārdošanu, par kuru ir konstatēts, ka to ir reāli ietekmējusi šī aizliegtā vienošanās (spriedums, 2016. gada 7. septembris, *Pilkington Group* u.c./Komisija, C-101/15 P, EU:C:2016:631, 19. punkts).

188 Protams, no šī apsvēruma izriet, ka no pārdošanas apjoma, kurš ir pārkāpuma priekšmets, ir jāizslēdz minētā pārkāpuma izdarītāja pārdošanas apjoms, kas ir īstenots tirgū, kurā nepastāv konkurence, piemēram, tirgū, kas ir aplūkots 2012. gada 29. jūnija spriedumā *E.ON Ruhrgas* un *E.ON*/Komisija (T-360/09, EU:T:2012:332, 105. un 155. punkts), uz kuru atsaucas *Lundbeck*, ciktāl šādu tirgu nevar ietekmēt LESD 101. pantā paredzētās pretkonkurences darbības, vai arī pārdošanas apjoms, ko ir īstenojis kāds no aizliegtas vienošanās dalībniekiem tirgos, kuros pārējie šīs aizliegtās vienošanās dalībnieki nedarbojas un nevar tikt uzskatīti par potenciāliem konkurentiem.

189 Tomēr šajā gadījumā neviens no pārdošanas apjomiem, ko Komisija ir iekļāvusi apstiprinātajos pārdošanas apjomos, kuru kopējo apjomu ir apstiprinājusi Vispārējā tiesa, neietilpst kādā no izslēgto pārdošanas apjomu kategorijām, kas ir paredzētas iepriekšējā punktā.

190 Kā ģenerāladvokāte ir norādījusi secinājumu 222. un 223. punktā, neatkarīgi no tā, vai runa ir par tiem pārdošanas apjomiem, kas ir īstenoti Austrijā, kur *Lundbeck* patents uz AFV citalopramu, kā tas uzskata, zaudēja spēku tikai 2003. gada aprīlī, proti, strīdīgo nolīgumu īstenošanas laikposmā, vai arī runa ir par tiem pārdošanas apjomiem, kas ir īstenoti valstīs, kurās ģenērisko zāļu ražotāji

TA saņēma tikai šo nolīgumu īstenošanas laikposmā vai pat pēc tā, visi šie pārdošanas apjomi ir tikuši īstenoti tirgos, kuros attiecīgie zāļu ražotāji bija vismaz potenciāli konkurenti visā minēto nolīgumu darbības laikā, un to Vispārējā tiesa pamatoti ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 815. punktā, un to apstiprina apelācijas sūdzības ceturtā pamata noraidījums.

191 Tādējādi nav pamata apgalvot, ka iepriekšējā punktā paredzētie pārdošanas apjomi vismaz netieši nebija saistīti ar konstatētajiem pārkāpumiem un ka tādējādi tie nebija jāņem vērā, aprēķinot *Lundbeck* noteiktos naudas sodus.

192 Kā Vispārējā tiesa to ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma 804. punktā, pašas strīdīgo nolīgumus puses noteica, ka šo nolīgumu ģeogrāfiskais tvērums, izņemot tos, kurus *Lundbeck* bija noslēdzis ar *Arrow*, attiecas uz visu EEZ, un tas pierāda, ka tās uzskatīja, ka katrā no EEZ tirgiem tie atrodas ja ne faktiskas, tad vismaz potenciālas konkurences attiecībās, kā rezultātā *Lundbeck* īstenotie pārdošanas apjomi katrā no minētajiem tirgiem saskaņā ar 2006. gada Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 13. punktu ir jāuzskata par pārdošanas apjomiem, "ar ko pārkāpums ir tieši vai netieši saistīts".

193 Tādējādi *Lundbeck* nevar pārmest Vispārējai tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 804. punktā ir pieļāvusi, ka saistībā ar strīdīgajiem nolīgumiem, izņemot nolīgumus starp *Lundbeck* un *Arrow*, tiek ņemti vērā tie pārdošanas apjomi, kas ir īstenoti visā EEZ teritorijā, sīkāk nepārbaudot ģenērisko zāļu ražotāju konkrētās iespējas ienākt tirgū katras EEZ dalībvalsts teritorijā.

194 Visbeidzot, nav arī pamata pārmest Vispārējai tiesai, ka pārsūdzētā sprieduma 816. punktā tā ir nepietiekami pamatojusi to, ka šajā gadījumā nav ticis piemērots risinājums, kas ir rasts 2012. gada 29. jūnija spriedumā *E.ON Ruhrgas* un *E.ON*/Komisija (T-360/09, EU:T:2012:332).

195 Minētajā punktā norādot, ka lieta, kurā ir pasludināts minētais spriedums, *Lundbeck* nekādi nelīdz, jo minētajā lietā vienā pārkāpuma perioda daļā nekāda konkurence nebija iespējama pat tad, ja minētajā lietā aplūkotais pret konkurenci vērstais nolīgums nepastāvētu, ņemot vērā, ka jebkāda konkurence tirgū bija likumiskā veidā likvidēta saskaņā ar šajā periodā piemērojamiem valsts tiesību aktiem, kas radīja faktisku monopola situāciju, Vispārējā tiesa ļāva ieinteresētajām personām uzzināt iemeslus, kuru dēļ tā neapmierināja to argumentus, un Tiesai iegūt pietiekamu informāciju, lai īstenotu savu pārbaudi (spriedums, 2020. gada 25. jūnijs, *SatCen*/KF, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 96. punkts un tajā minētā judikatūra).

196 No tā izriet, ka šī pamata pirmā un otrā daļa ir jānoraida kā nepamatotas.

197 Otrkārt, runājot par šī pamata trešo daļu, ir jāatgādina, ka Tiesai, apelācijas tiesvedībā lemjot par tiesību jautājumiem, taisnīguma apsvērumu dēļ nav ar savu vērtējumu jāaizstāj Vispārējās tiesas vērtējums, kuru tā, īstenojot tai piešķirto neierobežoto kompetenci, veikusi, lemdama par to naudas sodu apmēru, kas uzņēmumiem ir piemēroti par Savienības tiesību pārkāpumu (spriedums, 2018. gada 26. septembris, *Philips* un *Philips France*/Komisija, C-98/17 P, nav publicēts, EU:C:2018:774, 107. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

198 Tikai tad, ja Tiesa uzskatītu, ka soda apmērs ir ne vien neatbilstošs, bet arī tādā mērā pārmērīgs, ka tas ir nesamērīgs, tai būtu jākonstatē tiesību kļūda, ko Vispārējā tiesa ir pieļāvusi neatbilstoša naudas soda apmēra dēļ (spriedums, 2018. gada 26. septembris, *Philips* un *Philips France* /Komisija, C-98/17 P, nav publicēts, EU:C:2018:774, 107. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

199 No tā izriet – tā kā ar sestā pamata trešo daļu *Lundbeck* apstrīd vērtējumu, ko it īpaši pārsūdzētā sprieduma 842. punktā Vispārējā tiesa ir veikusi attiecībā uz noteikto naudas sodu apmēru, ņemot vērā lietas apstākļus, ne pierādot, ne arī apgalvojot, ka šis apmērs ir ne vien neatbilstošs, bet arī tādā mērā pārmērīgs, ka tas ir nesamērīgs, tas patiesībā cenšas panākt, ka no jauna tiek vērtēts tam noteikto naudas sodu apmēra atbilstošais raksturs. Tādējādi šī daļa ir jānoraida kā nepieņemama.

200 Līdz ar to šīs apelācijas sūdzības sestais pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un kā daļēji nepamatots.

201 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, apelācijas sūdzība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

202 Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam, kas apelācijas tiesvedībā piemērojams saskaņā ar šī paša reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs.

203 Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest *Lundbeck* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā spriedums tam ir nelabvēlīgs, tam ir jāpiespriež atlīdzināt savus, kā arī Komisijas tiesāšanās izdevumus.

204 Atbilstoši Reglamenta 184. panta 4. punktam, ja persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē, pati nav iesniegusi apelācijas sūdzību, tai var piespriest atlīdzināt apelācijas tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus vienīgi tad, ja tā ir piedalījusies Tiesā notiekošās tiesvedības rakstveida vai mutvārdu daļā. Ja šī persona piedalās tiesvedībā, Tiesa var nolemt, ka tā savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.

205 Tā kā *EFPIA* piedalījās tiesvedībā Tiesā, jānolemj, ka šīs lietas apstākļos tā sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

206 Atbilstoši Reglamenta 140. panta 1. punktam, kas saskaņā ar tā 184. panta 1. punktu ir piemērojams apelācijas tiesvedībā, dalībvalstis un iestādes, kuras iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

207 Līdz ar to Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) Apelācijas sūdzību noraidīt.

2) *H. Lundbeck A/S* un *Lundbeck Ltd* sedz savus un atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus.

3) *European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations* (*EFPIA*) sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

4) Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

[Paraksti]